

Odborný podklad pro vyjádření k oznámení záměru „RS 1 VRT Praha-Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“ dle zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí

Objednatel: Vrtorandum, z.s.

285 02 Suchdol 1

Vypracováno pro: obce dotčené záměrem v rámci společného odborného zastoupení (zejm. Onomyšl, Nepoměřice, Červené Janovice, Košice, Úmonín, Černíny, Chlístovice, Suchdol, Opatovice 1, Paběnice, Vidice, Zbýšov, Čejkovice, Malešov)

Zpracovatel: Mgr. Jiří Bělohávek

autorizace ke zpracování dokumentace a posudku: osvědčení odborné způsobilosti čj. 13817/2474/OIP/03 ze dne 19.5.2003, rozhodnutí o prodloužení autorizace vydalo MŽP ČR pod čj. MZP/2023/710/1568 dne 10.5.2023 (s platností do 19.6.2028).

IČ: 75980215

Adresa: Bylany 66, 284 01 Kutná Hora

Tel.: 722 221 108

E-mail: belohlavek@tisea.cz

Datum zpracování: 07.10.2025

Obsah

1.	Zadání.....	3
2.	Struktura podkladu pro vyjádření.....	3
3.	Rozsah oznámení.....	4
4.	Popis záměru.....	5
4.1.	Zahrnuté stavby a činnosti.....	5
4.2.	Stavební objekty a popis provedení.....	7
5.	Možnost kumulace s jinými záměry.....	8
6.	Zdůvodnění umístění a varianty.....	9
7.	Termíny zahájení a ukončení.....	10
8.	Nároky na dopravní a jinou infrastrukturu.....	11
9.	Údaje o vstupech.....	12
9.1.	Zábory půdy.....	12
9.2.	Spotřeba vody.....	13
9.3.	Spotřeba ostatních přírodních zdrojů.....	13
9.4.	Energetické zdroje.....	14
9.5.	Biologická rozmanitost.....	14
10.	Údaje o výstupech.....	15
10.1.	Emise do ovzduší.....	15
10.2.	Odpadní vody.....	15
10.3.	Nakládání s odpady.....	17
10.4.	Množství a druh případných předpokládaných reziduí a emisí.....	18
11.	Popis přírodních podmínek v dotčeném území.....	19
11.1.	Popis struktury a rázu krajiny.....	19
11.2.	Popis fauny a flóry.....	19
11.3.	Popis dotčeného území z hlediska migrace živočichů.....	21
12.	Poznámky ke kapitole C.II Stručná charakteristika stavu složek životního prostředí.....	22
13.	Přehled možných vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.....	24
13.1.	Sociální a ekonomické vlivy.....	24
13.2.	Vyhodnocení vlivů hluku.....	24
13.3.	Vlivy na obyvatele v souvislosti s osvětlením.....	26
13.4.	Vlivy na klima.....	26
13.5.	Vlivy na vody.....	27
13.6.	Vlivy na půdy.....	31
13.7.	Vlivy na přírodní zdroje.....	32
13.8.	Vlivy na biologickou rozmanitost.....	32
13.9.	Vlivy na krajinný ráz.....	36
14.	Charakteristika opatření k prevenci, vyloučení a snížení všech významných nepříznivých vlivů na životní prostředí a popis kompenzací.....	37
15.	Charakteristika použitých metod prognózování a výchozích předpokladů a důkazů pro zjištění a hodnocení významných vlivů záměru na životní prostředí.....	38
16.	Charakteristika všech obtíží, které se vyskytly při zpracování oznámení, a hlavních nejistot z nich plynoucích.....	39
17.	Porovnání variant řešení záměru.....	39
18.	Netechnické shrnutí.....	40
19.	Závěr.....	40

1. ZADÁNÍ

Odborný podklad byl zpracován na základě objednávky spolku Vrtořandum, z. s. Podklad slouží jako odborné východisko pro vyjádření obcí v rámci zjišťovacího řízení k oznámení záměru „RS 1 VRT Praha – Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“, zpracovanému podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Účelem podkladu je provést nezávislou analýzu oznámení, identifikovat zjištěné nedostatky a formulovat konkrétní požadavky na zpracování dokumentace o hodnocení vlivů záměru na životní prostředí (dále jen „dokumentace EIA“). Dokument se nezabývá ekonomickými a sociálními aspekty záměru ani otázkou jeho potřebnosti, zaměřuje se výhradně na vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

S ohledem na rozsah oznámení a omezený časový rámec pro jeho připomínkování je tento podklad zaměřen na identifikaci hlavních nedostatků, nikoliv na detailní analýzu všech dílčích aspektů.

V části podkladu, který se věnuje hlukové problematice a vlivům na vody tento podklad vychází ze souvisejících samostatných odborných vyjádření, které jsou **přílohou tohoto podkladu**:

- Akustické posouzení hlukové studie pro záměr: „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany - Světlá nad Sázavou“ (Šnajdr, 2025).
- Odborné vyjádření znalce k navrženému vodohospodářskému řešení záměru „RS 1 VRT Praha – Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“ (Exner, Jakoubek, 2025).

Ačkoli je podklad zpracován pro konkrétní obce, jeho obsah se neomezuje pouze na jejich správní území, ale hodnotí záměr jako celek, a to v celém oznámeném rozsahu.

Při formulaci požadavků vychází podklad z účelu posuzování dle § 1 odst. 3 zákona č. 100/2001 Sb., tj. zajištění objektivních odborných podkladů pro rozhodování podle zvláštních právních předpisů a přispění k udržitelnému rozvoji společnosti. Proces EIA má poskytnout informace o potenciálních významných negativních vlivech a rizicích navrhovaného záměru, které mohou být zohledněny v závazném stanovisku MŽP.

Samotné rozhodnutí o realizaci stavby spadá do navazujících povolovacích řízení. V těchto procesech musí být zohledněny závěry posouzení, aby příslušné orgány rozhodovaly s plným vědomím důsledků pro životní prostředí a veřejné zdraví.

2. STRUKTURA PODKLADU PRO VYJÁDŘENÍ

Podklad je strukturován ve vztahu k oznámení a navazující dokumentaci EIA následujícím způsobem:

Vyhodnocení

Tato část hodnotí obsah oznámení záměru ve vztahu k následné dokumentaci EIA. Posuzuje zejména úplnost poskytnutých informací a jejich relevanci. Připomínky zohledňují současný stupeň přípravy záměru i náležitosti stanovené přílohou č. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Pozn.: Při odkazování se na mapové podklady jsou těmito podklady míněny buď Přehledná situace (2 mapy, dále jen „situace“) nebo Výkres prvků životního prostředí (celkem 7 map, dále jen „výkres ŽP“)

Požadavky na dokumentaci EIA

V této části jsou formulovány požadavky na doplnění informací o vlivech záměru na životní prostředí a veřejné zdraví, včetně informací o použitých podkladech, metodách, nejistotách hodnocení, návrhu opatření a monitoringu.

Je třeba zdůraznit, že nelze akceptovat časté odkazy na další fáze přípravy záměru jako důvod pro absenci podstatných údajů. Jak vyhodnocení oznámení, tak formulace požadavků na dokumentaci EIA vycházejí z následujících skutečností:

- Oznámení záměru (§ 6 zákona) je prvním oficiálním dokumentem v povinném procesu EIA.
- U záměrů výstavby celostátní dráhy se nevede klasické zjišťovací řízení v užším smyslu (screening). Oznámení plní funkci vymezení obsahu dokumentace EIA a sběru připomínek od dotčených orgánů, krajů, obcí a veřejnosti. Zároveň představuje první možnost pro oznamovatele představit záměr zainteresovaným stranám – popsat jeho parametry, uvést zvažované varianty, předběžně posoudit významnost vlivů a upozornit na kumulace vlivů. Jen úplné informace umožňují obcím a veřejnosti kvalifikované vyjádření. Pokud podstatné údaje chybí, vede to k četným požadavkům na jejich doplnění a hrozí, že zásadní rozpory vyjdou najevo až v pozdějších fázích, což může vést k prodloužení procesu EIA.
- Ve vztahu k dalším součástem (stavbám, činnostem) záměru, které nepodléhají automaticky posouzení má zjišťovací řízení funkci screeningu – stanovuje, zda mají být do posuzování zahrnuty.

Následuje vyhodnocení a požadavky členěné přibližně podle kapitol oznámení.

3. ROZSAH OZNÁMENÍ

Celkové oznámení je **značně rozsáhlé (cca 1843 stran)**. Pod jednotlivými soubory (ve formátu pdf) jsou řazeny další přílohy, které nejsou explicitně vyjmenovány v seznamu příloh.

Přehled součástí oznámení záměru:

- **Oznámení dle přílohy č. 3 zákona** č. 100/2001 Sb. (772 stran vč. mapových příloh)
- **Přílohy oznámení:**
 - o **Hluková studie** (399 stran) – takto označený soubor zahrnuje:
 - Hluková studie RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany - Světlá nad Sázavou (222 stran vč. mapových výstupů)
 - Protokol o zkoušce č. 6083-114-21 – Měření hluku z železniční dopravy (22 stran)
 - Studie vibrací a technické seismicity č. 6555-S61-22 – souhrnná zpráva (24 stran)
 - Protokol o zkoušce č. 7188-166-24 – Měření hluku a vibrací z železniční dopravy, stávající stav (24 stran)
 - Studie vibrací a technické seismicity č. 7118-S43-24 – souhrnná zpráva (25 stran)
 - Dopravní průzkum na silnicích II/330 a III/33011 (Zvěřínek – Hořátek) (5 stran)
 - Hluková studie – Terminál Praha východ (37 stran)

- Kartogramy intenzit dopravy (13 stran)
- Terminál Praha východ – Aktualizace dopravně inženýrských podkladů (27 stran)
- **Rozptylová studie** (242 stran vč. příloh a tit. listů) – takto označený soubor zahrnuje:
 - 1. část – Rozptylová studie – Posouzení emisních zátěží v přilehlém okolí vyjmenovaných zdrojů použitých během realizace stavby (170 stran)
 - 2. část – Rozptylová studie – Terminál Praha východ (67 stran)
- **Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny** dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. (262 stran) – takto označený soubor zahrnuje:
 - Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny (228 stran)
 - Zpráva z ichtyologických průzkumů (34 stran, pozn. průzkum výskytu ryb dotčených tocích) (34 stran)
- **Posouzení vlivu záměru na lokality soustavy NATURA 2000** (130 stran)
- Terminál Praha východ – **výpočet osvětlení** (38 stran)

Vlastní oznámení dle přílohy č. 3 zákona č. 100/2001 Sb. bylo zveřejněno v jediném souboru společně s rozsáhlými mapovými přílohami. Výsledný dokument má velikost 211 MB, což **činí jeho používání technicky obtížným**, zejména pro obce či fyzické osoby s běžným (či starším) počítačovým vybavením. Takový způsob publikace považují za výrazně uživatelsky nepřívětivý a v rozporu s principem dostupnosti dokumentace široké veřejnosti.

Další výhrady lze vznést i k formátování textu samotného. Dokument postrádá přehlednou strukturu a jednotné členění, často chybí dostatečně výrazné nadpisy a vnitřní členění kapitol. V kombinaci s velkou datovou velikostí souboru to významně ztěžuje práci s oznámením, a to i pro odbornou veřejnost, natož pro laické uživatele.

Doporučení pro vzhled a uživatelskou přívětivost dokumentace

- | |
|---|
| P1. Strukturovat (rozdělit) souboru dokumentace EIA tak, aby byly bez problému spustitelné i na průměrných a starších počítačích
P2. Zlepšit čtenářskou přívětivost textu prostřednictvím vhodného formátování a členění textu
P3. Zpřehlednit mapové podklady, v mapách zvětšit nadpisy obcí pro lepší orientaci
P4. Zvětšit popisky obcí v mapách
P5. Využívat, tam kde je to vhodné, znázorňování popisovaných jevů v ortofotomapách
P6. Zařazovat dílčí shrnutí problematiky |
|---|

4. POPIS ZÁMĚRU

Zásadním nedostatkem oznámení je nejednoznačné vymezení rozsahu záměru a jeho popis záměru.

4.1. ZAHRNUTÉ STAVBY A ČINNOSTI

Z kapitoly B.I.1 popisující zařazení záměru je možné odvozovat, že součástí záměru budou:

- celostátní železniční dráhy,

- zařízení k odstraňování nebo využívání odpadů,
- parkoviště nad 500 míst,
- nadzemní elektrická vedení (bez uvedení délky elektrických vedení),
- tematické areály (blíže neurčené).

Přitom pouze první z jmenovaných záměrů podléhá posouzení vlivů automaticky, ostatní náleží do kategorie II, což znamená, že na základě zjišťovacího řízení se má stanovit, zda budou součástí posuzování. Z oznámení ani z dopisu zahajujícího zjišťovací řízení není zřejmé, zda budou i tyto části (zejména související elektrická vedení) záměru automaticky součástí posouzení (dokumentace EIA) nebo zda může dojít k jejich „vyloučení“ z dalšího posuzování.

U uvedených záměrů nejsou uvedeny souhrnné kapacity v rámci záměru a jejich prostorové parametry, např.:

- délka a umístění elektrického vedení (limit pro zjišťovací řízení je 2 km) s rozdělením na nově zřizovaná vedení (nová vedení pro připojení VRT k elektrické síti) a přeložková vedení (přemístění stávajících vedení, která kolidují se stavbou),
- plochy a umístění tematických areálů (limit pro zjišťovací řízení je od 2 ha).

V kapitole popisující charakter záměru je uvedeno pouze, že *"Jde o novostavbu vysokorychlostní tratě."*

Z popisu záměru zahrnutého v oznámení (v různých kapitolách) není zřejmé, jaké konkrétní stavby jsou součástí záměru. Schází jednoznačné vymezení staveb a stavebních objektů a provázanost popisu s mapovými přílohami. Např. na str. 6 oznámení v kapitole B.I.2 Kapacita (rozsah) záměru je uvedeno, že se stavba skládá z několika částí. Výčet zahrnuje osm staveb, mimo jiné jsou zde uvedeny:

- „3) železniční trať Kolín – Ledebč, v úseku Ratboř – Bečváry: konvenční trať KT2, rekonstrukce,

V oznámení je tato rekonstrukce popsána jen velmi obecně jako rekonstrukce úseku Ratboř–Bečváry, bez technických detailů. V situaci je zakreslena (růžovou čarou), ve výkresu ŽP schází.

- 4) železniční trať Kutná Hora hl.n. – Zruč nad Sázavou, v úseku Malešov – Zbraslavice: konvenční trať KT3, rekonstrukce“.

Má se jednat o rekonstrukci části stávající regionální trati v úseku Malešov – Zbraslavice v místě křížení s novou tratí VRT. Podrobnosti uvedeny nejsou, stavba není zakreslena ani v situaci ani ve výkresu ŽP. Obec Zbraslavice není uvedena ve výčtu dotčených obcí.

V dalším textu na str. 30 v kapitole B.I.6 (stručný popis technického a technologického řešení) se uvádí: „Stavba „RS 1 VRT Praha-Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou zahrnuje především: ...“ a následuje výčet některých staveb. **V přehledu staveb schází terminál Praha-východ** (zařazení dle přílohy č. 1 zákona spadá pravděpodobně do kategorie tematické areály a parkoviště).

Zároveň je na str. 31 oznámení je uvedeno „Na čtyřkolejném souběhu tratí RS 1 a RS 5 je navržena nová železniční stanice Praha východ, v níž bude zastavovat část vlaků především pro dálkové relace a přestupy“. Terminál je také vyhodnocen v samostatné hlukové studii, která je přílohou oznámení a je znázorněn v mapových přílohách. Nicméně popis tohoto významného

dopravního uzlu v oznámení zahrnut není. Z oznámení není možné jednoznačně odvodit, zda je součástí posuzovaného záměru.

4.2. STAVEBNÍ OBJEKTY A POPIS PROVEDENÍ

Absence výčtu stavebních objektů

Oznámení neobsahuje ucelený přehled stavebních objektů. Stavební objekty nejsou identifikovány v mapových podkladech. Proto je obtížné v této fázi konkretizovat požadavky ve vztahu k některým stavebním objektům, pokud není možná jednoznačná lokalizace. Přitom *Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb.* (dále jen Hodnocení dle § 67 ZOPK) s označením SO při popisu mostních objektů pracuje.

Obdobně nejsou v mapových podkladech značeny silniční komunikace. Orientace ve výkresu ŽP je možná v podstatě výhradně dle kilometráže trati.

Absence popisu technických parametrů a technologického řešení

V oznámení chybí popis technických parametrů klíčových stavebních objektů.

Ve vztahu k vlastní trati je uvedena pouze informace, že kolej bude bezстыková ve šterkovém loži a zemní těleso tvoří zářezy a násypy, bez bližší technické specifikace.

U klíčových objektů (údržbové základny, terminál Praha východ, estakády, tunely, parkoviště) nejsou uvedeny jejich kapacity, rozměry ani provozní parametry.

Oznámení neobsahuje téměř žádné informace o stavebních postupech, etapizaci a metodách realizace tunelů, mostů nebo estakád.

Schází odkazy na příslušné výkresy a schémata, stejně jako tabulkové přehledy základních parametrů.

Informace o provozu na trati

V oznámení nejsou v kapitole popisující provedení záměru uvedeny informace o provozu na trati. Tyto informace jsou ve formě poměrně obtížně srozumitelné pro neodbornou veřejnost zařazeny na str. 432 oznámení. Informace o provozu představují klíčový parametr, který měl být uveden již v části charakteristiky záměru.

Požadavky k popisu záměru

- P7. V dokumentaci EIA uvést kompletní a přehledný výčet všech staveb/stavebních objektů, které budou v návaznosti na proces EIA předmětem rozhodování v navazujících řízeních. A to včetně staveb elektrických vedení a souvisejících (tematických) areálů.
- P8. Stavby a stavební objekty jednoznačně identifikovat v mapových přílohách.
- P9. Uvést podrobný popis technického a technologického řešení (pro fázi výstavby a provozu).
- P10. Popsat a graficky znázornit (ve veřejnosti a samosprávám srozumitelné podobě) předpokládaný provoz na trati s uvedením výchozích předpokladů.

Pozn.: Zároveň je zde riziko, že v případě nedoplnění podrobných údajů do dokumentace EIA ke všem stavbám, které jsou součástí záměru, nebude možné v navazujícím řízení ověřit

soulad popisu záměru dle dokumentace EIA a projektové dokumentace (pro povolení záměru)¹.

5. MOŽNOST KUMULACE S JINÝMI ZÁMĚRY

V kapitole B.I.4 jsou vyjmenovány další chystané stavby. Odkazováno je na číslování staveb, které však není v textu oznámení provedeno.

Na str. 8 se uvádí, že „Podstatné vazby vedoucí k nutnosti detailního prověření v dalším stupni přípravy řešené stavby nebo souvisejících staveb jsou uvedeny podtrženým textem.“ Přičemž v navazujícím výčtu „chystaných“ staveb (jež nejsou součástí záměru) není podtržen žádný text. Z textu oznámení by tak vyplývalo, že žádné podstatné vazby neexistují, což je krajně nepravděpodobné.

Jako příklad lze uvést některé podstatné vazby:

(str. 12 oznámení) „Modernizace trati Kolín – Ledečko [...] – Součástí řešené stavby je výstavba nové dopravní Bečváry-Kořenice VRT, obvod Pučery, na trati Kolín – Ledečko a její zavázání do zabezpečovacího zařízení sousedních stanic Ratboř a Bečváry. Řešená stavba je koncipována tak, aby ji bylo možné realizovat bez dalších úprav na stávající trati.

(str. 24 oznámení) „Obnova obecního rybníka Vidice, stavebník: obec Vidice, horizont realizace: před řešenou stavbou. Související stavba navrhuje obnovu historického rybníka na potoce Švadlenka. V řešené stavbě je cca 1 km od rybníka budován zářez u výjezdového portálu tunelu Rozkoš, který by bez dalších opatření drénoval území tunelem do jiného povodí, což není s ohledem na bilanci přítoků do VN Vrchlice žádoucí. Je proto navržena kanalizace od portálu tunelu, která pojme povrchové odvodnění ze zářezu a svede jej do Švadlenky k plánovanému rybníku. Výškové řešení kanalizace umožňuje vyústění na povrch před zaústěním do rybníka. Za tímto účelem je nezbytné koordinovat návrh rybníka při jeho projektové přípravě tak, aby v nezbytném rozsahu zajistil i retenční funkci pro vyústění drážního odvodnění.“

(str. 24 oznámení) „Parkoviště ve stanici Bečváry-Kořenice VRT - V současné době je zpracovávána architektonická studie pro parkoviště o kapacitě 600 stání, terminál veřejné dopravy a přístupové komunikace k I/2 a II/125.

Popis souvisejících staveb je tedy převážně technický. V kapitole však chybí vlastní popis možné kumulace vlivů, tj. s jakými stavbami a činnostmi se kumulace předpokládá a kterých složek životního prostředí či aspektů ochrany veřejného zdraví se týká (např. hluk, vody, předměty ochrany přírody). Tím pádem není nikde vyjádřena možná významnost kumulace. Kumulace vlivů není řešena ani v kapitole D oznámení.

Absence popisu možností kumulace vlivů (který nelze nahradit pouhým výčtem souvisejících staveb) je v rozporu s požadavky zákona na obsah oznámení (příloha č. 3 zákona) i s § 6 odst. 2 zákona, který stanoví, že oznámení musí být zpracováno se zohledněním

¹ § 9a odst. 7 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí - znění od 01.08.2025: Příslušný úřad ověří na základě oznámení o zahájení řízení zasláného tomuto úřadu správním orgánem příslušným k vedení navazujícího řízení každý záměr a vydá nesouhlasné závazné stanovisko, jestliže došlo ke změnám záměru, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, zejména ke zvýšení jeho kapacity a rozsahu nebo ke změně jeho technologie, řízení provozu nebo způsobu užívání, anebo k neplnění podmínek stanoviska, které by mohlo mít významný negativní vliv na životní prostředí; takové neplnění podmínek se posuzuje jako změna záměru.

současného stavu poznatků a metod posuzování. Mezi tyto metody přitom jednoznačně patří i hodnocení kumulativních vlivů.

Z uvedených důvodů se zainteresované strany nemohou k otázce kumulace vlivů zodpovědně vyjádřit ani formulovat konkrétní požadavky na hodnocení kumulace v dokumentaci EIA. Pokud by hodnocení zůstalo pouze na úrovni výčtu souvisejících staveb, nebylo by možné učinit kvalifikovaný závěr o přijatelnosti celkových vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel. To by bylo v rozporu se smyslem procesu EIA, jehož cílem je zajistit, aby rozhodování o záměru probíhalo na základě úplných a objektivních informací.

Požadavky k hodnocení kumulace vlivů

- P11. Uvést výčet staveb, které, ačkoli nejsou součástí posuzovaného záměru, budou nezbytné pro funkčnost záměru a to jak z hlediska využití či provozuschopnosti (např. parkoviště Bečváry) tak z hlediska vlivů na životní prostředí (např. rybník Vidice).
- P12. Uvést, jak oznamovatel (stavebník) u těchto souvisejících staveb zajistí jejich včasnou realizaci a uvedení do provozu a jaká rizika jsou spojena s jejich nerealizací.
- P13. V dokumentaci EIA zařadit metodicky korektně uchopené hodnocení kumulativních vlivů, které bude obsahovat jak kvalitativní, tak (pokud je k vzhledem k povaze vlivů možné) kvantitativní analýzu, včetně mapových podkladů a jasného závěru o významnosti těchto vlivů. *

* Několik příkladů, co by mělo být součástí hodnocení kumulace vlivů:

- Prostorové vyhodnocení překryvu záměrů s citlivými lokalitami (sídelní celky, chráněná území, migrační trasy živočichů),
- Kumulace vlivů na migrační prostupnost území.
- Vyhodnocení kumulace provozu stacionárních zdrojů hluku.
- Alespoň rámcové kvantifikace (např. navýšení objemu staveništní dopravy v jednotlivých obcích při souběhu více staveb).

6. ZDŮVODNĚNÍ UMÍSTĚNÍ A VARIANTY

Podle § 6 odst. 2 zákona: „Pokud se jedná o záměr podle § 4 odst. 1 písm. a), **musí oznamovatel vždy uvést nástin studovaných hlavních variant** a stěžejní důvody pro jeho volbu vzhledem k vlivu na životní prostředí.“

V oznámení však chybí nástin studovaných hlavních variant, stejně jako důvody pro volbu posuzované varianty či pro odmítnutí jiných variant z hlediska vlivů na životní prostředí.

Oznamovatel odkazuje na studii proveditelnosti Praha–Brno–Břeclav, která není součástí projednávaného oznámení. Tato studie posuzovala deset variant (severní a jižní koridor, včetně varianty „0“). V oznámení však zcela chybí popis jednotlivých variant nebo alespoň užšího výběru variant II. etapy studie proveditelnosti. Z textu vyplývá, že hodnocení variant probíhalo pouze z hlediska dopravní a společenské potřeby. Kritéria z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví nejsou uvedena.

Na str. 24–25 oznámení se uvádí:

„Varianty II. etapy studie proveditelnosti byly posouzeny z hlediska dopravní a společenské potřeby – jak vysokou měrou naplňují stanovené společenské, dopravní a obchodní cíle projektu. Na základě provedeného vyhodnocení byla stanovena jako nejvhodnější varianta z hlediska plnění cílů projektu varianta SK4-320.“

Závěrem lze konstatovat, že doporučeným parametrem byla návrhová rychlost 320 km/h s preferencí plošné obsluhy území. K další přípravě a realizaci byla na základě celkových výsledků studie proveditelnosti doporučena varianta SK4-320.

Vysokorychlostní trať Polabí je základním prvkem vysokorychlostní železnice v České republice. Je součástí hned dvou směrů Rychlých spojení (Praha – Brno – Ostrava, Praha – Hradec Králové – Polsko). Sloužit bude také jako výjezd téměř všech dálkových vlaků směřujících na východ od Prahy a využívajících železniční koridor v úseku Praha – Pardubice.”

Tato citace ukazuje, že text oznámení neobsahuje jasnou a ucelenou informaci o variantách. Není zřejmé, jaký je vztah mezi záměrem „RS 1 VRT Praha-Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou” a zmínkou o VRT Polabí. Nejsou uvedeny žádné informace o jiných zvažovaných rychlostech² ani o kritériích výběru z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví.

Pod tabulkou na str. 26, která se vztahuje k úseku Praha-Běchovice – Poříčany, následuje text, který působí nesystematicky a obsahuje popis jiných staveb a zařízení:

„Úsek umožní mírné zkrácení jízdních dob již stávajících vlaků a výrazné zvýšení kapacity příměstského úseku. [...] Aby bylo možné široké využití VRT různými vlaky, je součástí VRT hned několik napojení na běžnou železniční síť [...]:

- ve směru Světlá nad Sázavou pro trvalý provoz dálkových vlaků obsluhujících severní část Kraje Vysočina, dočasně také pro provoz vlaků Praha – Jihlava a pro ostatní spoje na trase Praha – Brno, ...*

„Součástí stavby bude rovněž celková přestavba železniční stanice Světlá nad Sázavou, která zahrne výstavbu bezbariérových nástupišť s přístupem podchodem a také náhradu problematického přejezdu.”

V návaznosti na tuto část následuje popis terminálu Praha-východ a variant obchvatu Kounic, avšak bez jasné vazby na problematiku variant řešení hlavního záměru.

Požadavky na popis variant

P14. Doplnit přehled zvažovaných variant (alespoň užší výběr ze II. etapy SP).

P15. Z jakých důvodů z hlediska ochrany životního prostředí a veřejného zdraví byla varianta SK4-320 vybrána jako nejvhodnější. Objasnit, zda je tato varianta totožná s projednávaným záměrem.

P16. Odůvodnit návrhovou rychlost i z hlediska environmentálních kritérií (mj. vliv na mortalitu zvěře při srážkách s vlaky, spotřebu elektrické energie apod. – uhlíková stopa, nezbytnost oplocení).

7. TERMÍNY ZAHÁJENÍ A UKONČENÍ

V oznámení je uveden pouze plánovaný termín zahájení a dokončení stavby (2029–2035).

Chybí však popis vazeb na související stavby a na navazující úseky vysokorychlostní sítě (zejména ve směru na Brno a ve směru na Ústí nad Labem).

Deklarované časové rozpětí výstavby s uvedením do provozu v roce 2035 se na základě

² Pro hlukové posouzení byly jako vstupní zadány tyto rychlosti: rychlý vlak: 320 km/h v celé trase, pomalý vlak: 215 km/h v celé trase.

zkušeností s obdobnými projekty v zahraničí jeví jako obtížně dosažitelné. Z hlediska EIA je proto nezbytné:

- požadovat realistický scénář etapizace s uvedením kritických vazeb na podmiňující stavby,
- zohlednit, že odhadované vlivy (hluk, kumulace, doprava materiálu) se mohou posunout v čase a kumulovat s vlivy jiných projektů,
- posoudit také variantu, že výstavba potrvá déle (8–10 let), což by mělo zásadní dopad na intenzitu stavebních vlivů na obyvatelstvo i životní prostředí.

Požadavky na harmonogram

P17. V dokumentaci EIA doplnit podrobnější harmonogramu výstavby a vazeb na související nezbytné stavby.

P18. Uvést nejen optimistický harmonogram, ale také scénář realistický a scénář nejméně příznivý, a to včetně posouzení vlivů, které mohou nastat v případě, že některé významné výchozí podmínky (např. dokončení související infrastruktury) nebudou včas splněny.

8. NÁROKY NA DOPRAVNÍ A JINOU INFRASTRUKTURU

V kapitole B.I.6 oznámení jsou pouze obecně uvedeny druhy přeprav (nákladní automobily pro beton, asfalt, šrot, zeminu, železniční doprava pro kamenivo, kolejnice, přebytečné výkopky), popsány základní přístupy ke stavbě (např. z D0, D11, I/12, II/330, II/611 aj.) a vyjmenovány hlavní trasy staveništní dopravy a kategorie komunikací.

Chybí však konkrétní uvedení, odkud a jakým způsobem se bude dovážet kamenivo, beton či asfaltové směsi, kde budou umístěny betonárny a jak budou zásobovány.

U stavebních dvorů je sice uvedeno, že budou zřízeny u Bečvár a Vrbic, ale není popsán jejich rozsah, dopravní napojení, technické vybavení ani předpokládaná dopravní zátěž.

Popis hlavních přepravních tras je omezen na výčet, bez analýzy jejich kapacitní vhodnosti, očekávaných intenzit dopravy, kolizí se stávajícím provozem a bez návrhu opatření.

Není obsažen ani hrubý odhad objemů přeprav (např. kolik jízd nákladních automobilů denně se předpokládá). Přitom přebytek zemin dosahuje cca 2 mil. m³ (tedy cca 4 mil. tun), přebytky ornice jsou v podobném rozsahu. To představuje tisíce jízd těžkých nákladních automobilů, popř. jízd vlakových souprav, jejichž vliv na okolní sídla (hluk, emise, bezpečnost provozu) nebyl hodnocen.

Pokud jde o nakládání s přebytky zemin a ornice, je uvedeno, že část bude využita na valy, deponie nebo pro krajinářské úpravy, ale není stanoveno, kam bude odvezen přebytek v řádu milionů tun, ani zda existují odpovídající kapacity (např. zařízení pro zasypávání dle zákona o odpadech). Na str. 48 je zmíněn lom Vršany: „Přebytek bude průběžně odvážen do lomu Vršany.“ Tato lokalita se nachází západně od Mostu. Dále je popsána trvalá deponie u Vykáně s kapacitou 2,6 mil. m³.

Chybí také popis možností minimalizace přeprav, například optimalizace zemních prací (využití výkopku v násypech), která je doporučována v zahraničních posudcích (např. SNCF), ale zde není prezentována.

Na str. 35 se uvádí: „Součástí stavby budou přeložky všech dotčených inženýrských sítí včetně

vedení VVN a ZVN, plynovodů, produktovodů a ropovodu.“ Nebyly však doloženy konkrétní parametry. Například bude nutné vybudovat novou účelovou komunikaci k TNS Vykáň a přípojku 400 kV. O samotné TNS Vykáň nejsou uvedeny žádné podrobnosti (s výjimkou bilance odběrů v části o energetických zdrojích a informace, že areál má být zásobován vodou z vlastní vrtané studny, stavba je zakreslena ve výkresu ŽP).

Požadavky na popis nároků na dopravní a jinou infrastrukturu

- P19. Pro dokumentaci EIA musí být doloženo odkud, kam, kolik a jakým způsobem bude materiál přepravován, a to alespoň v řádové kvantifikaci. Bez těchto údajů nelze posoudit vlivy na dopravu, ovzduší, hluk a bezpečnost obyvatel.
- P20. Popsat veškeré nároky na nová a přeložková vedení vysokého a velmi vysokého napětí.
- P21. Zpracovat systematický přehled nároků na ostatní inženýrské sítě (vodovod, kanalizace, plynovod, telekomunikační sítě) včetně jejich zákresu v mapových podkladech.

9. ÚDAJE O VSTUPECH

9.1. ZÁBORY PŮDY

Realizace záměru je spojena s trvalým zábořem zemědělského půdního fondu (ZPF) o výměře cca 920 ha (9,2 km²) a s dočasným zábořem (nad dobu 1 rok) o výměře 371 ha. Tyto plochy jsou v oznámení uvedeny v členění podle katastrálních území. Není však rozlišeno, zda se uváděné výměry vztahují výhradně na železniční trať, nebo zda zahrnují i další stavby v rámci záměru (např. terminál Praha-východ).

V kapitole D.I.5 „Vlivy na půdu“ je dále specifikováno, že z celkového záboru ZPF připadá 327 ha (35,57 %) na půdy I. třídy ochrany a 131 ha (14,25 %) na půdy II. třídy. Celkem tedy přibližně 50 % představují záboř půd vysoké bonity, tedy kvalitních zemědělských půd.

V kapitole o půdách chybí vyhodnocení území z hlediska provedených investic do půdy, zejména melioračních a závlahových soustav. Tyto údaje představují významný vstup pro posouzení dopadů stavby, neboť zasahují do půdního fondu nejen plošně, ale i funkčně – ovlivňují odtokové a retenční poměry, vodní bilanci a produkční schopnost půd.

U záborů lesních pozemků jsou údaje rovněž uváděny podle katastrálních území. Trvalý zábor lesa (tj. trvalé smýcení) činí 94,4 ha (cca 1 km²) a k tomu se předpokládá ještě zhruba 10 % dočasných záborů. Vhodné by bylo podrobnější členění podle kategorie lesa (hospodářské, ochranné, zvláštního určení), které by umožnilo lépe posoudit význam a funkce dotčených porostů.

Toto členění je zvláště důležité v úsecích, kde trať zasahuje do významných lesních komplexů s rozdílnou funkcí, jako je Klánovický les, Kerský les nebo hospodářské lesy v okolí Světlé nad Sázavou.

Požadavky na popis vstupů – půdy

- P22. Doplnit záboř ZPF: v dokumentaci EIA uvést přehled záborů podle tříd ochrany zemědělského půdního fondu za jednotlivé obce, aby byl pro samosprávy zřejmý dopad v rámci jejich katastru.
- P23. V dokumentaci EIA doplnit identifikaci území s provedenými investicemi do půdy (meliorace, závlahy) v trase záměru. Uvést mapový přehled s vyznačením hlavních drenážních systémů, sběrných a odvodňovacích kanálů, závlahových objektů a čerpacích

stanic, včetně vyhodnocení jejich funkčního stavu. U každého dotčeného systému posoudit, zda bude přerušen, nahrazen nebo zachován, a doložit technický způsob řešení křížení s liniovými stavbami.

- P24. Doplnit zábory lesních pozemků: uvést členění záborů podle kategorií lesa (hospodářské, ochranné, zvláštního určení) a doložit tyto údaje vhodným mapovým podkladem. Uvést přehled dle dotčených obcí.

9.2. SPOTŘEBA VODY

Spotřeba vody bude významná zejména ve fázi výstavby.

Znalecký posudek (Exner, Jakoubek, 2025, vizte přílohu podkladu) uvádí následující připomínky k zásobování pitnou vodou:

- Dokumentace na str. 85 popisuje odkanalizování SO 25-72-12 ŽST Světlá nad Sázavou, technologická budova-leštinské zhlaví. V kapitole B.II.2. zabývající se návrhem zásobování pitnou vodou však není tento objekt uveden. Z dokumentace tedy není jasné, jakým způsobem bude zajištěno jeho zásobování pitnou vodou.*
- „V dokumentaci je uvažováno s napojením některých navrhovaných objektů (to se týká i mobilní betonárny na zhlaví ŽST Praha-Běchovice) na stávající veřejnou vodohospodářskou infrastrukturu, tj. **vodovod** a kanalizaci. Z dokumentace není zřejmé, zda je kapacita této infrastruktury dostatečná a zda je možné na ni objekty napojit. Pro realizaci je rovněž nezbytné zajistit souhlasné stanovisko vlastníků a provozovatelů (např. Vodovody a kanalizace Nymburk, a.s., Vak Zápy s.r.o., Vodohospodářská společnost Benešov, a.s., Vodohospodářská společnost Vrchlice – Maleč, a.s. atd.) této infrastruktury.“*

Požadavky na popis vstupů – vody*

- P25. V dokumentaci EIA uvést rámcové bilance spotřeby vody pro fázi výstavby a provozu. Rozdělit podle hlavních zdrojů a účelů spotřeby (technologická, hygienická, provozní).
- P26. Pro každý významný stavební objekt (zejm. TNS Vykáň, údržbové základny Bečváry a Sadská, terminál Praha-východ) doložit zdroj zásobování vodou, včetně vyjádření příslušného provozovatele vodovodu nebo hydrogeologického posouzení v případě vlastních vrtů.
- P27. V případech, kdy bude voda odebírána z místních studní nebo povrchových zdrojů, doložit, že tyto odběry neovlivní stávající uživatele ani ekologické funkce vodních útvarů.
- P28. U mobilních zařízení (betonárny, drticí linky apod.) doložit technické zajištění zásobování vodou a způsob hospodaření s ní.
- P29. Pro fázi provozu rozdělit spotřebu vody dle míst a účelu spotřeby (terminál Praha-východ, stanice Bečváry-Kořenice, údržbové základny, zálivky zeleně) s odhadovanou roční a denní spotřebou a špičkovými odběry.

**kompletně jsou požadavky, které vychází z odborného vyjádření znalce odůvodněny a popsány v příloze tohoto podkladu (Exner, Jakoubek, 2025)*

9.3. SPOTŘEBA OSTATNÍCH PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ

V kapitole oznámení je uveden pouze obecný výčet stavebních materiálů s tím, že jejich spotřeba má být specifikována až v dalším stupni projektové přípravy. Chybí rámcové bilance základních materiálů (kamenivo, cement, ocel, prefabrikáty). Vstupy jsou pouze vyjmenovány, aniž by byly kvantifikovány, byť jen orientačně.

Již pro tuto fázi přípravy je však zásadní otázkou, zda potřeba kameniva pro takto rozsáhlou stavbu může vyvolat tlak na otevírání nových ložisek stavebního kameniva, zejména v dotčených regionech. Oznámení neřeší dopady na regionální surovinové politiky, otázku budoucí dostupnosti surovin ani možné ohrožení jiných stavebních potřeb.

Nakládání se zeminami

Bilance zemních prací je v oznámení uvedena pouze rámcově (výkopy cca 20,1 mil. m³, násypy cca 18,0 mil. m³, přebytky 2,0 mil. m³). Chybí podrobný popis způsobu nakládání s přebytečnými zeminami (včetně jejich konečného umístění a kapacit zařízení, která by je mohla přijmout) a ornicí.

Naopak poměrně podrobně jsou zahrnuty návrhy recyklace štěrkového lože (u stávajících tratí, což je vzhledem k nejasnému vymezení záměru obtížně interpretovatelné) a provoz drticích linek, včetně údajů o jejich kapacitě a délce trvání provozu.

Požadavky na popis vstupů – ostatní přírodní zdroje

- P30. Spotřeba stavebních surovin: doplnit alespoň rámcové bilance hlavních stavebních materiálů (kamenivo, cement, ocel) v řádových hodnotách.
- P31. Vyhodnocení dostupnosti surovin: v rámci hodnocení kumulace vlivů posoudit, zda realizace záměru může vyvolat potřebu otvírky nových ložisek stavebních surovin nebo rozšiřování stávajících kapacit. Vyhodnotit dostupnost surovin z ložisek v běžné dovozové vzdálenosti a dostatečnost kapacit stávajících lomů/pískoven, v případě nedostatku uvést potřebu dovozu ze vzdálenějších zdrojů.
- P32. Nakládání s přebytečnými zeminami: popsat způsob nakládání s přebytečnými zeminami a ornicí, včetně určení, zda budou vedeny jako vedlejší produkt nebo jako odpad, a doložit jejich plánované umístění.

9.4. ENERGETICKÉ ZDROJE

V oznámení jsou uvedeny instalované a maximální výkony odběru trakčních a netrakčních zařízení (např. TNS Vykáň). Chybí však systematické rozpracování, jaké posílení přenosové a distribuční soustavy bude realizací záměru vyvoláno (např. nové vedení 400 kV, posílení distribučních uzlů, přeložky vedení).

Spotřeba elektrické energie je v oznámení uvedena pouze pro netrakční odběry. Zcela schází informace o předpokládané spotřebě elektrické energie pro trakční napájení, a to i v podobě rámcové roční bilance. Tento údaj je přitom nezbytný pro posouzení celkové energetické náročnosti provozu a pro zhodnocení emisních dopadů ve vztahu k energetickému mixu.

Požadavky na popis vstupů – energetické zdroje

- P33. Doplnit odhad celkové roční spotřeby elektrické energie pro trakční odběry (spotřeba vlaků). Současně vyhodnotit, zda stávající přenosová a distribuční soustava dokáže tyto odběry bezpečně pokrýt, a specifikovat, jaké nové energetické zdroje či infrastrukturní posílení (nová vedení, rozvodny, transformátory) bude nezbytné vybudovat.

9.5. BIOLOGICKÁ ROZMANITOST

Kapitola B.II.5 „Biologická rozmanitost“ v části oznámení věnované vstupům se tematicky překrývá s popisem výchozího stavu životního prostředí a popisem složek, které mohou být

ovlivněny. Obsah této kapitoly není ustálen a v případě, že zde nejsou uvedeny relevantní údaje, mohou být částečně uvedeny v jiných částech oznámení. Přesto však absentující informace nejsou v dokumentu obsaženy ani na jiném místě v přehledné podobě.

Kapitola neplní funkci části o vstupech. Text neobsahuje údaje o tom, jaké konkrétní zásahy do biologické rozmanitosti záměr vyvolá. Chybí zejména přehled střetů s územími a prvky ochrany přírody – významnými krajinnými prvky, prvky ÚSES nebo jinými předměty ochrany s plošným charakterem.

Namísto toho kapitola obsahuje spíše okrajové či nepodstatné informace, např. objasnění pojmu *koeficient ekologické stability* (aniž by byl dále použit), nebo výčet ploch orné a lesní půdy v obcích, které nevypovídají o skutečných střetech záměru s ochranou biologické rozmanitosti.

Požadavky na popis vstupů z hlediska biologické rozmanitosti

P34. V dokumentaci EIA doplnit přehled střetů záměru s významnými přírodě blízkými biotopy a habitaty, významnými krajinnými prvky, prvky ÚSES a dalšími předměty ochrany přírody s plošným charakterem.

P35. Pro každý z těchto prvků uvést rozsah dotčení (plocha), způsob zásahu a míru záboru stavbou.

10. ÚDAJE O VÝSTUPECH

10.1. EMISE DO OVZDUŠÍ

V rámci rozptylové studie byly vyhodnoceny emise ze stavebních betonáren, recyklačních základen a z automobilové dopravy vázané na terminál Praha-východ. Pozitivním aspektem je, že vlastní provoz vysokorychlostní tratě bude elektrifikován, a tudíž nepředstavuje lokální zdroj znečištění ovzduší. Lze proto předpokládat, že záměr nebude mít v provozní fázi zásadní negativní vliv na kvalitu ovzduší.

Doporučení

Vzhledem k rozsahu stavby a očekávaným velkým přesunům zemin a materiálů během výstavby doporučuji, aby dokumentace EIA byla doplněna alespoň o:

- orientační odhad emisí ze stavební dopravy,
- přehled energetických nároků záměru a jejich vliv na bilanci emisí skleníkových plynů,
- stručné posouzení kumulace s dalšími významnými zdroji znečištění v území (např. dálnice D11).

10.2. ODPADNÍ VODY

Kapitola B.III.2 „Odpadní vody“ v oznámení je členěna podle typů stavebních objektů, avšak nikoli systematicky. Chybí kompletní přehled všech objektů stavby a jejich napojení na kanalizační infrastrukturu. V textu se objevují zmínky o:

- stanici Praha-východ (terminál, parkoviště, napojení na kanalizaci),
- údržbových základnách Sadská a Bečváry (odkanalizování areálů, odvodnění zpevněných ploch),

- stavebních betonárnách a recyklačních plochách,
- železničním tělese a mostních objektech (odvodnění zářezů, mostů, tunelů – napojení přes retenční a vsakovací objekty).

Protože v dokumentaci chybí přehled stavebních objektů a mapové podklady s vyznačením vyústění, je obtížné se zorientovat, jaký vztah má uvedený popis ke konkrétním částem stavby a zda zahrnuje úplný rozsah záměru.

V oznámení jsou uvedeny pouze obecné popisy zdrojů odpadních vod bez vazby na konkrétní objekty a bez kvantifikace objemů. Na této úrovni tak nelze posoudit, zda jsou rizika vzniku, odvádění a čištění odpadních vod zvládnutelná, ani zda nedojde k přetížení kanalizační infrastruktury.

Znalecký posudek (Exner, Jakoubek, 2025, vizte přílohu podkladu) uvádí následující připomínky k nakládání s odpadními vodami a dešťovými vodami:

- *V návrhu nakládání s odpadními vodami v rámci Údržbové základny Bečváry je na str. 85 uvedeno, že vnitřní splašková kanalizace bude zaústěna do areálové splaškové kanalizace. Dokumentace však dále nespecifikuje, kam je kanalizace zaústěna a jak budou odpadní vody likvidovány (zda např. napojení na stávající infrastrukturu, vlastní ČOV, jímka atd.).*
- *„V dokumentaci je uvažováno s napojením některých navrhovaných objektů (to se týká i mobilní betonárny na zhlaví ŽST Praha-Běchovice) na stávající veřejnou vodohospodářskou infrastrukturu, tj. vodovod a **kanalizaci**. Z dokumentace není zřejmé, zda je kapacita této infrastruktury dostatečná a zda je možné na ni objekty napojit. Pro realizaci je rovněž nezbytné zajistit souhlasné stanovisko vlastníků a provozovatelů (např. Vodovody a kanalizace Nymburk, a.s., Vak Zápy s.r.o., Vodohospodářská společnost Benešov, a.s., Vodohospodářská společnost Vrchlice – Maleč, a.s. atd.) této infrastruktury.“*
- *Dokumentace uvádí, že retenční nádrže jsou navrženy v souladu s ČSN 75 9010 a TNV 75 9011. Na str. 577 je uvedeno, že řízený odtok je zabezpečen retenčními nádržemi s doloženými výpočty. Výpočty související s návrhem však nejsou součástí dokumentace a navrhované řešení je nepřezkoumatelné. Návrh a výpočet objemu retenčních nádrží je nutno doplnit (např. formou samostatné přílohy dokumentace).*
- *Popis navrhovaného systému odvodnění v některých úsecích uvádí poměrně vysokou hladinu podzemní vody (např. cca 1,5 m p. t. v rámci SO 16-11-11 Poříčany – Sadská nebo SO 18-11-11 Sadská – Nymburk město). Dle ČSN 75 9010 má být základová spára vsakovacího zařízení alespoň 1,0 m nad maximální hladinou podzemní vody. V místech, kde je navrženo vsakování dešťových vod a především v lokalitách s vysokou úrovní hladiny podzemní vody, je nezbytné prověřit hydrogeologické poměry průzkumem a případně upravit navrhované technické řešení likvidace srážkových vod tak, aby bylo v souladu s normativními požadavky a aby bylo zabráněno podmáčení tělesa železniční trati a nejbližšího okolí.*
- *V dokumentaci je uvažováno s odvodněním objektu SO 23-31-12 pomocí dešťové kanalizace do plánované malé vodní nádrže, resp. rybníka v obci Vidice (předpokládá se realizace rybníka před VRT). Dle sdělení vedení obce Vidice s navrhovaným řešením obec nesouhlasí. V rámci přípravy záměru je nezbytné upravit navrhované technické řešení.*
- *Systém pro nakládání s dešťovými vodami musí být navržen takovým způsobem, aby v*

případě povodňových stavů odtok srážkových vod z řešeného záměru nenavýšoval kulminační průtok vodních toků, do nichž jsou jednotlivé prvky systému zaústěny. K tomu jsou v rámci předložené dokumentace navrženy retenční nádrže a příkopy s regulovaným odtokem. Princip retence a regulovaného vypouštění nebo likvidace vsakem je nezbytné důsledně aplikovat na celou řešenou stavbu tak, aby nedocházelo k ohrožení okolní zástavby zaplavením.

Požadavky na popis nakládání s odpadními vodami*

- P36. Přehled všech stavebních objektů a jejich napojení na kanalizační infrastrukturu (včetně stavebních dvorů, betonáren, údržbových základů a terminálů) s mapovým zákresem vyústění.
- P37. U každého objektu uvést způsob likvidace splaškových vod – zda budou odváděny do veřejné kanalizace nebo likvidovány v samostatných zařízeních (jímky, septiky, ČOV), včetně jejich kapacit a způsobu vypouštění.
- P38. Doložit výpočty dimenzování retenčních a vsakovacích objektů pro odvodnění zářezů, portálů a zpevněných ploch.
- P39. V případě odvodnění portálu tunelu Rozkoš do rybníka Vidice doložit hydraulický model odvodnění, vztah vyústění k manipulaci na rybníku a vyhodnocení vlivu na vodní bilanci povodí Švadlenky a Vrchlice. Zabývat se i alternativním technickým řešením z důvodu nesouhlasu obce Vidice.
- P40. Systém pro nakládání s dešťovými vodami navrhnout takovým způsobem, aby v případě povodňových stavů odtok srážkových vod z řešeného záměru nenavýšoval kulminační průtok vodních toků, do nichž jsou jednotlivé prvky systému zaústěny. K tomu jsou v rámci předložené dokumentace navrženy retenční nádrže a příkopy s regulovaným odtokem. Princip retence a regulovaného vypouštění nebo likvidace vsakem je nezbytné důsledně aplikovat na celou řešenou stavbu tak, aby nedocházelo k ohrožení okolní zástavby zaplavením.

**kompletně jsou požadavky, které vychází z odborného vyjádření znalce odůvodněny a popsány v příloze tohoto podkladu (Exner, Jakoubek, 2025)*

10.3. NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

V oznámení není uveden ani rámcový odhad objemů odpadů vzniklých při výstavbě. Zejména přebytečné zeminy, jejichž množství je jinde v oznámení uváděno v řádu milionů m³, by měly být součástí této kapitoly.

Nakládání s přebytečnými výkopovými zeminami je popsáno pouze rámcově. Na str. 128 se uvádí, že „Pro potřeby stavby je možné užití následujících zařízení k využívání/odstraňování odpadů: rekultivace a terénní úpravy (rekultivace lomu Vršany v k.ú. Bylany u Mostu, Ervěnice, Holešice, Hořany, Nové Sedlo nad Bílinou, Strupčice, Vrskmaň, využití odpadů k terénním úpravám v k.ú. Chrást u Poříčan – areál pískovny Horka, rekultivace lomu Pohled v k.ú. Pohled)“.

Chybí však vyhodnocení významnosti – není uvedeno, zda odhadované množství odpadů bude zvládnutelné v rámci dostupných zařízení, zda tato zařízení mají potřebnou kapacitu ani jaké dopravní nároky budou s jejich využitím spojeny.

Požadavky na popis nakládání s odpady

- P41. Podrobně objasnit nakládání s přebytečnými zeminami, včetně souvisejících nároků na dopravní infrastrukturu.

P42. Uvést odhad druhů a množství odpadů vznikajících při výstavbě a posoudit, zda dostupná zařízení pro jejich využití/odstranění mají odpovídající kapacitu.

10.4. MNOŽSTVÍ A DRUH PŘÍPADNÝCH PŘEPOKLÁDANÝCH REZIDUÍ A EMISÍ

Hluk

V hlukové studii byla stavební činnost posouzena pouze omezeně, a to zejména ve vztahu k provozu betonáren a recyklačních linek. Jiné zdroje hluku, například doprava po staveništi, provoz těžkých stavebních strojů, dovoz stavebních materiálů či odvoz přebytečných zemin a ornice, nejsou v hodnocení zahrnuty.

V kapitole oznámení také chybí popis zdrojů hluku souvisejících s vlastním provozem vlakových souprav. Není uvedeno, jaké složky hluku se předpokládají (např. aerodynamický hluk při vysokých rychlostech, hluk z jízdních odporů, z brzd apod.). Pro hlukové posouzení byly jako vstupní parametry použity tyto rychlosti:

- rychlý vlak: 320 km/h v celé trase,
- pomalý vlak: 215 km/h v celé trase.

Další poznámky k dílčím aspektům hlukového posouzení (připravené Ing. Šnajdrem, vizte přílohu podkladu) jsou uvedeny dále v textu.

Světelné emise

Oznámení záměru neuvádí světelné emise jako samostatný výstup, ačkoli podle přílohy č. 3 zákona č. 100/2001 Sb. je třeba hodnotit i fyzikální vlivy s možnými dopady na zdraví obyvatel a složky životního prostředí. Osvětlení představuje trvalý zdroj zářivé energie, který se šíří mimo osvětlované plochy a přispívá ke světelnému znečištění, tedy nežádoucímu narušení nočního prostředí. Tento aspekt však v oznámení zcela chybí.

Příloha „*Terminál Praha východ – výpočet osvětlení*“ má čistě technický charakter. Obsahuje výpočty intenzity osvětlení podle ČSN EN 13201, popis rozmístění svítidel a kontrolu splnění světelně-technických požadavků, nikoli však hodnocení jejich environmentálních dopadů. Uvádí tři hlavní typy svítidel, všechna s výškou instalace 8 m a teplotou chromatičnosti 2700 K. Z výpočtů vyplývá pouze technická způsobilost, nikoli rozsah a charakter rušivého světla v území.

Chybí kvantifikace světelných toků, stanovení zón osvětlovacího režimu dle ČSN 36 0459, ani není popsán způsob řízení intenzity osvětlení v noční době (např. útlum či vypínání). Oznámení tak neumožňuje posoudit, zda provoz terminálu přispěje k zvýšení jasu oblohy, k oslnění obyvatel nebo k narušení biorytmů živočichů.

Požadavky na popis světelného znečištění

P43. V dokumentaci EIA je třeba zařadit světelné emise mezi standardní výstupy projektu a vyhodnotit jejich vliv na životní prostředí. Doporučuje se zpracovat samostatnou část „Světelné emise a světelné znečištění“, obsahující kvantifikaci celkového světelného toku, charakteristiku svítidel, prostorové rozložení světla, provozní režim a návrh opatření k omezení rušivého světla pro všechny relevantní stavby v rámci záměru. Hodnocení má být provedeno v souladu s metodikou CIE 150:2017 a aktuálními technickými normami ČSN.

11. POPIS PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK V DOTČENÉM ÚZEMÍ

11.1. POPIS STRUKTURY A RÁZU KRAJINY

V oznámení je kapitola C.I.1 „Struktura a ráz krajiny“ (str. 134–155) založena převážně na citacích z územně analytických podkladů hlavního města Prahy a ze Studie hodnocení krajinného rázu Středočeského kraje. Doplnkově jsou ad-hoc popsány „hlavní rysy“ vybraných částí území, například v okolí Solopysk nebo v úseku od tunelu pod Dobřeňským lesem ke Košíckému potoce. Text obsahuje i údaje o regionech lidové architektury. Kapitola tak kombinuje různé zdroje a měřítka, avšak bez jednotící struktury a bez návaznosti na konkrétní znaky, hodnoty a dílčí charakteristiky krajinného rázu. Tyto nejsou samostatně identifikovány ani popsány.

V oznámení chybí vizuální analýza krajiny: nejsou zpracovány zóny teoretické viditelnosti, nejsou určena pohledově významná místa a nejsou doloženy fotomontáže výrazných objektů, jako jsou estakády, portály tunelů nebo protihlukové stěny.

Chybí rovněž kvantifikace zásahů – nejsou uvedeny délky a výšky estakád, násypů a zářezů ani délky protihlukových stěn, které by umožnily posoudit rozsah a významnost změn.

Požadavky na popis krajiny a jejího rázu

- P44. Sjednocení textu: část o krajině musí být strukturována konzistentně, s jednotným popisem oblastí krajinného rázu a dotčených krajinných prostorů.
- P45. Metodický postup: nahradit volné popisy standardní strukturou podle metodiky – identifikace znaků a hodnot a popis dílčích charakteristik krajinného rázu.
- P46. Vizuální analýza: doplnit zóny teoretické viditelnosti, stanovit síť pohledově významných míst (vyhlídky, hřebeny, turistické a cyklotrasy) a vyhotovit fotomontáže klíčových objektů – zejména estakád, portálů tunelů, protihlukových stěn, valů a oplocení. (Pozn.: z veřejných prezentací je zřejmé, že část těchto podkladů již oznamovatel má k dispozici.)
- P47. Kvantifikace zásahů: uvést délky a výšky násypů, zářezů a estakád a délky protihlukových stěn a oplocení. Tyto parametry přiřadit k jednotlivým úsekům/OKR a vyhodnotit jejich významnost pomocí matice citlivost × velikost změny.
- P48. Kumulativní vlivy: posoudit souběh vlivů s dalšími významnými záměry v území – zejména dálnicí D11, terminálem, energetickými vedeními a přeložkami silnic. Vypracovat mapu kumulace vlivů těchto záměrů na krajinu.
- P49. Krajinářsko-architektonické řešení: předložit zásady pro tvarování svahů, členění mostních konstrukcí, typy protihlukových prvků, vedení oplocení a kompoziční výsadby. Kapitola C.I.1 musí být přímo provázána s hodnocením vlivů na krajinu v části D.I.8.

11.2. POPIS FAUNY A FLÓRY

V oznámení je zařazeno shrnutí Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny, zaměřím se tedy přímo na tuto přílohu oznámení.

Ve vyhodnocení schází hodnocení úseku Poříčany – Nymburk.

Termíny a rozsah průzkumů

Úsek Běchovice–Poříčany (2020–2021)

Zoologické průzkumy probíhaly od dubna 2020 do května 2021, zahrnovaly denní i noční metody (vizuální pozorování, akustika, detektory netopýrů). Návštěvy byly relativně četné (cca

20 termínů a doplňující kontroly). Botanické průzkumy probíhaly březen–červen 2021, s doplněním v r. 2020.

Průzkumy pokrývají většinu vegetační sezóny i fenologicky významné období u živočichů, metodicky lze považovat za dostatečné.

Úsek Poříčany–Světlá (2023–2024)

Botanický průzkum probíhal vegetační sezónu 2023 a ověření 2024, ale chybí uvedení konkrétních termínů. Zoologický průzkum měl pouze 6 návštěv mezi březnem a červnem 2024.

To se jeví jako nedostatečné, zejména absence pozdně letních a podzimních kontrol (např. z hlediska migrace ptáků).

Lokality průzkumů

Z hlediska popisu flóry je v úseku Běchovice - Poříčany popsáno 5 lokalit. Chybí zde ale vymezení lokalit v překryvu s tratí, jsou zařazeny pouze zákresy v leteckém snímku. V úseku Poříčany - Světlá popsáno 55 lokalit. Je zařazena přehledná mapa lokalit v leteckém snímku, bohužel schází detail lokalit, v daném měřítku není možné přiblížit (zoomovat) na určitou lokalitu.

V práci jsou popsány biotopy, ale schází přehledná mapa biotopů se zvýrazněním prioritních stanovišť.

Popis území není dostatečný pro spolehlivou identifikaci evropsky významných stanovišť (mimo vyhlášené chráněné lokality), biotopů zvláště chráněných druhů, hlavních ohnisek výskytu (vodní ptáci, netopýři aj.) ani pro vyhodnocení stávající migrační prostupnosti krajiny. Uvedené informace jsou často jen obecné, bez mapového zpracování a prostorové syntézy.

Rybníky a nivy jsou popsány jen seznamově, bez prostorového vyhodnocení. Nejsou doloženy mapy využití ploch ptáky, trasy jejich přeletů ani sezónní citlivost. U netopýřů chybí evidence kolonií, zimovišť a hlavních potravních tras. U obojživelníků není zpracována síť rozmnožišť a tras každoroční migrace k místům rozmnožování. Celkově chybí prostorová syntéza ohnisek výskytu.

Schází zákres lokalit s nálezy zvláště chráněných druhů rostlin.

Při popisu fauny byl zvolen odlišný přístup. V úseku Běchovice-Poříčany se vymezení nekryje s lokalitami floristických průzkumů a popsáno je 6 úseků. Seznam druhů je zařazen bez znázornění míst nálezů. Dále je v hodnocení zařazen na st. 115-132 tabulkový přehled nalezených druhů (s členěním na pouze 2 úseky s uvedením druhu a popisu nálezu).

V úseku Poříčany-Světlá není vůbec žádné členění, lokality popsány slovně u výčtu jednotlivých druhů a dále v textu tabulkový přehled (za 2 úseky) na st. 115-132 (opět druh a slovní popis nálezu).

Schází lokalizace nálezů živočišných druhů v mapě a jakákoli klasifikace území z hlediska cennosti a výskytu zvláště ohrožených druhů.

Tento nedostatek mohu ilustrovat na příkladu území v okolí Kunického rybníka. Z popisu výskytu druhů je možné odvodit, že se na lokalitě vyskytuje 5 druhů obojživelníků, 1 druh plaza, 8 druhů ptáků (vodní, hnízdící přímo na rybníce), 7 druhů netopýřů. Nicméně není zřejmé, jaký vztah má výskyt uvedených druhů k navrhované stavbě. Není zřejmé, v jakém územním rozsahu byl průzkum prováděn, kde je těžiště výskytu uvedených druhů (pravděpodobně vlastní rybník, ten ale leží mimo trasu VRT). To jsou informace, které si není možné „domýšlet“.

Dále se v textu vyhodnocení píše: „V případě registrovaných významných krajinných prvků dojde ke zvýšení fragmentace a rušení v blízkosti Kunického rybníka. V současnosti se jedná o odlehlé, klidné místo, kde se v souvislosti s realizací VRT významně projeví rušení během stavby i provozu a vzroste riziko srážek ptáků hnízdících ve vazbě na toto území.“

Prostor je věnován i popisu výskytu netopýrů. Uvedena je např. informace, že „V trase VRT lze většinou vyloučit přítomnost kolonií netopýrů, s výjimkou některých pobřežních porostů v rámci křížení niv vodních toků. Zde mohou být menší kolonie stromových netopýrů v dutinách stromů (zejména niva Sázavy, Sázavky, Svojšická bažantnice).“ Není zřejmé, co tato informace znamená. Do jaké vzdálenosti od trati byla zkoumána přítomnost kolonií netopýrů, jak k této informaci zpracovatel dospěl?

11.3. POPIS DOTČENÉHO ÚZEMÍ Z HLEDISKA MIGRACE ŽIVOČICHŮ

Popis se v hodnocení zaměřuje pouze na křížení biotopy zvláště chráněných druhů velkých savců. Neobsahuje popis výchozího stavu prostupnosti území pro jednotlivé skupiny živočichů, popis nefragmentovaných území atd.

Absentuje postup hodnocení dle vhodné metodiky, např. metodiky AOPK³. **Nezahrnutí rámcové migrační studie do vyhodnocení by bylo v případě hodnocení kompletně oplocené vysokorychlostní zásadním nedostatkem dokumentace EIA.**

Požadavky na popis výskytu druhů, stanovišť a migrace

- P50. Sjednotit způsob hodnocení výskytu fauny a flóry na všech úsecích.
- P51. Doplnit do hodnocení úsek Poříčany – Nymburk.
- P52. Vypracovat rámcovou migrační studii zohledňující všechny významné skupiny živočichů (savci, ptáci, netopýři, obojživelníci), a to s využitím metodiky AOPK ČR a dalších relevantních standardů. Studie musí vymezit existující migrační trasy, úzká hrdla a bariéry, umožnit porovnání stavu „před stavbou“ a „po stavbě“ a vyhodnotit významnost vlivů podle biologických kritérií.
- P53. Zařadit výstup mapování přírodních biotopů a to v celé trase v šíři možného ovlivnění stanovišť (s rozlišením evropsky významných stanovišť).
- P54. Vyhodnotit význam dotčených populací zvláště chráněných druhů. Tam kde je to zapotřebí provést doplňující průzkum. Lokalizovat biotopy a výskyty zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Vyhodnocení „hotspotů“ výskytů.
- P55. Zjištěné informace o výskytu druhů a biotopů uvést přehledně k dílčím hodnoceným lokalitám (tzn. uvést lokalitu, mapový podklad a její popis s doprovodnými mapovými výstupy).
- P56. Zařadit výstup sezónní monitoringu (jaro, podzim, zimování) ptáků na klíčových rybnících a v nivách vodních toků. Popsat prostorové rozložení letové aktivity (na základě mapování letových koridorů a výšek přeletů). Zařadit vizuální vyhodnocení citlivých ploch (mapy intenzity výskytu, tzv. hustotní mapy).*

* Pozn.: uvedené informace jsou potřebné pro odvození ochranných vzdáleností a zábran podél trati.

³ Kol. autorů (2020): Doprava a ochrana fauny v České republice. AOPK ČR

- P57. Provést inventarizaci úkrytů netopýrů se zaměřením na potenciálně dotčené kolonie (stromy, kostely, mosty, štoly). Zařadit mapy úkrytů a hlavních potravních tras, klasifikace jejich významu.
- P58. V případě obojživelníků znázornit rozmnožiště a tahové trasy.
- P59. Posouzení musí zahrnout i nové stavby a přeložky vedení elektrické energie, přeložky silnic atd.

12. POZNÁMKY KE KAPITOLE C.II STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA STAVU SLOŽEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Stav ovzduší

Popsána je kvalita ovzduší v dotčeném území a imisní situace. Hodnoceny jsou koncentrace hlavních polutantů (PM_{10} , $PM_{2,5}$, NO_2 , benzen, benzo(a)pyren). Jsou uvedeny výsledky rozptylových studií, včetně přírůstků od uvažovaných zdrojů (stavební zařízení, betonárny, doprava). Vyhodnocuje se, zda v kombinaci s imisním pozadím budou dodrženy limity.

Vody

Příslušná kapitola popisuje hydrogeologické poměry, významné vodní toky, vodohospodářsky chráněná území a ochranná pásma vodních zdrojů. Trasa nezasahuje do CHOPAV ani do ochranných pásem povrchových vodních zdrojů, ale protíná ochranné pásmo přírodního léčivého zdroje v Poděbradech. Uvádí se lokální význam podzemních zdrojů a jejich ochranná pásma (např. Vyšehořovice, Český Brod, Sadská, Nymburk).

Kapitola obsahuje mapové znázornění některých jevů, např. útvary povrchových a podzemních vod, záplavová území, ochranná pásma zdrojů podzemních vod. Nezahrnuje např. mapu dotčených povodí a významných vodních toků.

Požadavky z hlediska popisu ochrany vod

- P60. Zařadit mapové podklady k ochraně vod v měřítku umožňujícím orientaci: hydrografická síť (vč. drobných vodotečí), povodí/části povodí (min. 4. řád), útvary povrchových a podzemních vod, záplavová území, OPVZ, CHOPAV, OPPLZ, vodní díla a nádrže (vč. malých rybníků a poldrů). Každý zobrazený prvek opatřit jednoznačným popisem a legendou, propojit s textem (odkazy na čísla map, listů, vrstvy z HEIS).
- P61. Popsat hydrogeologické poměry (kolektory, zvodně, propustnosti, směry proudění), pramenné oblasti a evidence existujících jímacích objektů (studny veřejné i domovní) v dotčeném území, uvést vydatnosti (pokud jsou známy) a vymezení infiltračních oblastí (např. Dobřeňský les, Polepka, levostranné přítoky Švadlenky).
- P62. Uvést přehled všech vodních toků a ostatních vodotečí v kontaktu se záměrem: název, správce toku, IDVT, kategorie vodního toku, charakteristická průtoková data (Q_{95} , Q_{50} , Q_1 pokud dostupná), morfologie koryt (narovnané vs. přírodní), ekologicky cenné úseky.
- P63. Zvláště zvýraznit vodní nádrže a rybníky (např. Vrchlice, Vidice): účel, objemy, manipulační režimy ve vztahu k průtokům (pokud existují), popsat povodí a citlivosti.
- P64. Dodat výčet stavebních objektů se vztahem k vodám (např. dešťové kanalizace, vyústění, retenční/vsakovací nádrže, přeložky koryt), s mapovým zákresem polohy a vazbou na recipient (název toku + IDVT). U každého vyústění uvést souřadnice, typ objektu, kód stavebního objektu (SO).

Půda

Kapitola zahrnuje popis pedologických poměrů.

Uvedeny jsou zábory dle tříd ochrany (celkově za záměr) a zábory půd dle kódu BPEJ s členěním na trvalý a dočasný. Dále obsahuje popis dotčených půdních typů a další charakteristiky kódu BPEJ.

Zařazen je základní popis nakládání s orníci (ten je obvykle zařazen v kapitole vstupy).

Popsáno je erozní ohrožení půd.

Přírodní zdroje

Kapitola je stručná, konstatuje, že v území nejsou významná ložiska nerostných surovin ohrožená stavbou. Uvádí se, že trasa nezasahuje do poddolovaných území ani do území se sesuvy.

Biologická rozmanitost

Kapitola představuje omezený souhrn: připomíná existenci chráněných území a významných krajinných prvků, vazbu na ÚSES a lokality výskytu zvláště chráněných druhů. Text vychází k údajů v část C.I.3–C.I.8 a není systematický.

Klima

Uvedeny jsou klimatické charakteristiky území: průměrné rychlosti větru, počet mrazových dnů, výskyt sucha. Vyhodnoceno je riziko vysychání malých vodních toků (střední až velké riziko). Zmíněny jsou i projekce klimatických scénářů (RCP4.5, RCP8.5), např. stagnace rychlosti větru a mírný pokles počtu mrazových dnů.

Obyvatelstvo a veřejné zdraví

Kapitola shrnuje demografické údaje, hustotu osídlení a nejbližší sídla. Vymezuje hlavní dotčené obce podél trasy. Identifikuje zdroje rizik pro zdraví obyvatel – zejména hluk, vibrace a kvalitu ovzduší. Konstatuje, že hygienické limity by měly být splněny, ale je nutné uvažovat protihluková opatření.

Hmotný majetek, kulturní dědictví

Obsahuje soupis nemovitostí a komunikací, které budou stavbou dotčeny (přeložky silnic, křížení s komunikacemi, oplocení, přístupové cesty). Zvláštní pozornost je věnována památkově chráněným objektům a archeologickým nalezištím v okolí. Identifikovány jsou kulturní památky (zejména v okolí Kutné Hory a Světlé nad Sázavou) a vyžadována koordinace s památkovou ochranou.

Celkově kapitola C.II představuje jakýsi „souhrnný popis složek ŽP“, ale působí roztržštěně a formálně – většinou jen přebírá nebo opakuje údaje z předchozích částí (např. C.I). Není systematicky propojena s hodnocením vlivů a v jednotlivých podkapitolách chybí závěry o citlivosti území.

Požadavky na popis stavu životního prostředí

P65. V dokumentaci důkladně a podrobně uvést všechny relevantní údaje o stavu životního prostředí v dotčeném území. Zvláštní důraz by měl být kladen na (zákonem stanovenou) kapitolu „Celkové zhodnocení stavu životního prostředí v dotčeném území z hlediska jeho únosného zatížení a předpoklad jeho pravděpodobného vývoje v případě

neprovedení záměru, je-li možné jej na základě dostupných informací o životním prostředí a vědeckých poznatků posoudit“.

13. PŘEHLED MOŽNÝCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

13.1. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ VLIVY

V oznámení je zařazena kapitola „Sociální a ekonomické vlivy“. Obsahuje pouze obecná tvrzení, například: *„Kladným sociálním a ekonomickým vlivem posuzovaného záměru bude zvýšení bezpečnosti provozu a zvýšení atraktivity železniční dopravy. Ve fázi výstavby nelze vyloučit možnost narušení faktoru pohody obyvatel.“*

Takto pojaté hodnocení nelze považovat za dostatečné. Samotné sociální a ekonomické vlivy nejsou primárním předmětem posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. Posouzení těchto dopadů je relevantní v rámci územního plánování, kde se hodnotí širší souvislosti rozvoje území a jeho socioekonomické aspekty.

V procesu EIA se neúčastní žádný odborný subjekt, který by mohl sociální a ekonomické vlivy kvalifikovaně posoudit. Závazné stanovisko k EIA proto nemůže obsahovat podmínky směřující ke zmírnění těchto dopadů – takové požadavky leží mimo rámec procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

Pokud má být kapitola tohoto typu do dokumentace EIA zařazena, měla by být zpracována odborně, s využitím dostupných dat a metodik, a měla by se zaměřit především na souvislosti s faktory životního prostředí (např. kvalita bydlení, zdraví obyvatel, rekreační využití krajiny). Obecná konstatování bez odůvodnění však postrádají informační hodnotu.

13.2. VYHODNOCENÍ VLIVŮ HLUKU

Poznámky k dílčím aspektům hlukového posouzení jsou **převzaty z dokumentu „Akustické posouzení hlukové studie pro záměr: „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany - Světlá nad Sázavou“, které pro účely vyjádření se k oznámení záměru zpracoval akustik Ing. Karel Šnajdr** (Ing. Josef Drahota, J*D*S Životní prostředí - sekce hluku). **Toto hodnocení, z něhož přebírám poznámky k hodnocení hluku v rámci oznámení, je přílohou vyjádření:**

- **POZNÁMKA 1:** *Zpracovatel hlukové studie neuvedl všechny „projektované“ hygienické limity hluku (například hygienické limity hluku v chráněném venkovním prostoru staveb). Navíc se nezmiňuje o hygienických limitech hluku v chráněném vnitřním prostoru staveb, který do hodnocených objektů proniká jiným způsobem než vzduchem, zejména konstrukcemi nebo podložími.*
- **POZNÁMKA 2:** *V rámci hodnocení dopadu hluku z provozu záměru „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany - Světlá nad Sázavou“ jsou v různých částech dokumentu užívány různé metodiky a normy pro výpočet šíření hluku. To vše bez odůvodnění a rozboru vlivu užití různých metodik na úroveň predikovaného hluku. Zpracovatel a jeho subdodavatelé mohli použít jedinou metodiku CNOSSOS: „Směrnice komise 2021/1226 ze dne 21. prosince 2020, kterou se pro účely přizpůsobení vědeckému a technickému pokroku mění příloha II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES, pokud jde o společné metody hodnocení hluku“ (28. 7. 2021 CS Úřední věstník Evropské unie L 269/65).*

Po posledním kole Strategických hlukových map jsou vyzkoušeny i úpravy v rámci zdrojů hluku řešených metodikou CNOSSOS zohledňující individuální specifikace zdrojů hluku

provozovaných v České republice (CNOSSOS-CZ).

- **POZNÁMKA 3:** Zpracovatel ve studii uvádí: „Výpočtový model byl dále upřesněn dle skutečně provedeného měření hluku vysokorychlostní trati ve Francii zpracovaného firmou Ecological Consulting a.s. – uvedeného v příloze.“. Jaký druh „upřesnění“ má zpracovatel na mysli a jak jej provedl, celý dokument neuvádí.
- **POZNÁMKA 4:** Protokol o zkoušce: „Měření hluku v mimopracovním prostředí“ č.: 22/20. ze dne 30. 4. 2021 vystavený Akustickou laboratoří (L1750) společností Ecological Consulting a. s. (Legionářská 1085/8, 779 00 Olomouc) neuvádí změřená či vyhodnocená spektra hluku měřených souprav pohybujících se na trati TGV. Bez znalosti spekter hluku nemůže být „upřesnění“ modelu pro výpočet šíření hluku dostatečně relevantním procesem.
- **POZNÁMKA 5:** Zpracovatel hlukové studie neuvádí, jakým způsobem modeloval (definoval parametry ovlivňující modelovanou emisi hluku) kategorie Ex, R, Os, N, Sp, VRT rychlý a VRT pomalý v metodice CNOSSOS-EU. Ani neuvedl, jaké „defaultní“ kategorie železničních vozidel programu CadnaA® verze 2025 užil.

Z tohoto důvodu vůbec není jasné jak relevantně či nerelevantně jsou železniční vozidla v rámci sestavených modelů a provedených výpočtů modelována a hodnocena.

- **POZNÁMKA 6:** V rámci výpočtů hlukových map není opodstatnitelné použití kroku výpočtové sítě 20 x 20 m. Užití kroku 10 x 10 m (obvyklý standardní krok výpočtů map hlukových pásem používaný například v rámci strategického hlukového mapování) je pouze otázkou doby výpočtu, potažmo výkonu použitého PC.
- **POZNÁMKA 7:** Metodika dánských drah “Banedanmark New Vibration Model” predikuje očekávané úrovně zrychlení vibrací a očekávané úrovně strukturálního hluku. V hodnoceném dokumentu, ale ani ve volně přístupných veřejných zdrojích není uvedeno, zda predikovanou úroveň hluku je ekvivalentní hladina akustického tlaku $A_{LAeq,t}$ (dB) po dobu t (s) průjezdu soupravy železničních vozidel (tak jak je to obvyklé v jiných mezinárodních metodikách) nebo maximální hladina akustického tlaku A_{Lmax} (dB) emitovaná v době průjezdu soupravy železničních vozidel.

Z našich zkušeností z měření strukturálního hluku a fyziologických vibrací vyplývá, že tam, kde jsou překračovány hygienické limity vibrací z kolejové dopravy, jsou velmi často překračovány hygienické limity hluku šířícího se do objektu jiným způsobem než vzduchem.

Hodnocení rizika překročení hygienických limitů „strukturálního hluku“ (hluku šířícího se do objektu jiným způsobem než vzduchem) uvedené v posudcích společnosti REVITA Engineering může být příliš optimistické.

- **POZNÁMKA 8:** V posuzovaném dokumentu nejsou ani rámcově navržena technická opatření pro omezení šíření vibrací z provozu vysokorychlostních tratí do jejich okolí. Není zde uveden ani výčet míst, kterými by se měli projektanti dalších etap z pohledu ochrany objektů před vibracemi a hlukem šířícím se do objektů jiným způsobem než vzduchem věnovat.

Závěr: Dokument „Hluková studie“ z 06/2025 vypracovaný společností SUDOP PRAHA a.s. vzbuzuje pocit, že všem oblastem hodnocení vlivu záměru „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“ na hlukovou situaci a vibrace v jeho okolí věnoval

důkladně a všechny otázky této problematiky řešil. Při hlubším rozboru jeho obsahu je zřetelné, že předpokládá a deklaruje, že problematická místa budou řešena v dalších stupních projektových dokumentací.

Nelze tak zhodnotit, zda dokument v rámci procesu stanovení vlivu stavby na okolí záměru „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“ zhodnotil všechny očekávatelné akustické aspekty provozu hodnoceného záměru a zhodnotil jejich vliv na jeho okolí.“

Požadavky na hlukové posouzení

P66. V dokumentaci EIA reagovat na uvedené připomínky k hlukovému posouzení. Kompletní přehled a odůvodnění požadavků je zařazen v příloze.

13.3. VLIVY NA OBYVATELE V SOUVISLOSTI S OSVĚTLENÍM

V oznámení záměru není uvedeno žádné hodnocení vlivů venkovního osvětlení na obyvatelstvo, přestože jde o faktor, který může mít při takto rozsáhlé infrastruktuře významný dopad na kvalitu života v širokém okolí. Osvětlení se netýká pouze terminálu Praha východ, ale také dalších provozních a technických objektů v celé trase (např. údržbových základů). Tyto zdroje mohou vytvářet rozsáhlé oblasti s trvalou noční iluminací a změnit charakter dosud málo osvětlené krajiny.

V dokumentaci chybí jakýkoli popis nočního charakteru území či základní analýza stávajícího osvětlení. Není provedeno modelování šíření rušivého světla do obytné zástavby, výpočet osvětlenosti oken nebo hodnocení oslnění. Předložené výpočty (např. pro terminál) se zaměřují výhradně na technické parametry osvětlení z hlediska dopravní bezpečnosti, nikoli z hlediska zdraví a pohody obyvatel. Přitom jde o faktor, který může dlouhodobě narušovat spánkový režim, cirkadiánní rytmus a celkovou pohodu obyvatel, zejména v obcích situovaných v blízkosti trasy.

Požadavky na hodnocení vlivu osvětlení na obyvatele

P67. V dokumentaci EIA je nezbytné zahrnout komplexní hodnocení vlivu všech zdrojů venkovního osvětlení na obytné území. Hodnocení vlivů venkovního osvětlení provést v souladu s ČSN 36 0459 – Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení.

13.4. VLIVY NA KLIMA

V oznámení je zařazeno hodnocení rizik, která mohou pro projekt vyplývat z klimatické změny. Zároveň je argumentováno prospěšností projektu. Uvedena je pouze bilance celkového množství emisí (pravděpodobně CO₂) pro variantu bez projektu a s projektem. Nejsou však specifikovány vstupy ani postup výpočtu, parametry modelu či metodické podklady.

Horizont hodnocení je nastaven pouze na 30 let, což je velmi krátké období. Je málo pravděpodobné, aby v tak krátkém čase projekt dosahoval emisí na úrovni téměř poloviční oproti variantě nulové (str. 427 oznámení: 3 299 620 t vs. 1 711 337 t).

V oznámení jsou kvantifikovány pouze lokální emise vybraných zdrojů – mobilních betonáren (4), jedné recyklační základny, stavební dopravy k plochám ZS a automobilové dopravy k terminálu Praha-východ. Vlastní provoz VRT (trakční i netrakční spotřeba elektřiny), stejně jako emise spojené s výrobou stavebních materiálů a výstavbou, nejsou vyčísleny. Chybí tedy souhrnná uhlíková bilance projektu.

Oznámení rovněž neobsahuje vyhodnocení souladu s klimatickými cíli ČR a EU (uhlíková neutralita do roku 2050, redukce emisí v dopravě). Není doloženo, zda a za jakých předpokladů (obsazenost vlaků, rychlostní režimy, substituce letecké a silniční dopravy) projekt může k plnění těchto cílů přispět. V textu ani přílohách (předložena je pouze hluková a rozptylová studie) se tato vazba neuvádí

Požadavky na vyhodnocení vlivů na klima

- P68. Uhlíková bilance projektu: doplnit úplnou uhlíkovou bilanci pro fázi výstavby i fázi provozu. Součástí musí být uvedení předpokladů dosažení tzv. uhlíkové návratnosti (carbon payback time) a stanovení podmínek, za nichž je dosažena (scénáře vývoje energetického mixu, citlivost na obsazenost souprav, rychlostní profil, případná regulační opatření – např. omezení krátkých leteckých spojů).
- P69. Metodika a vstupy: uvést hraniční podmínky a metodiku výpočtu, včetně odůvodnění volby vstupních parametrů a provedení citlivostní analýzy.
- P70. Referenční scénář: kvantifikovat čistý efekt projektu vůči scénáři bez realizace VRT, tj. s ohledem na předpokládanou míru substituce letecké a silniční dopravy, a vyjádřit se k souladu s klimatickými cíli ČR a EU.

13.5. VLIVY NA VODY

Kapitola D.I.4 oznámení (str. 551–630) se věnuje vlivům na povrchové a podzemní vody. Uvádí především seznam křížení trasy s vodními toky a záplavovými územími a stručný popis navržených opatření odvodnění (přikopy, retenční a vsakovací objekty). V textu jsou obsaženy i rámcové informace o podzemních vodách a hydrogeologických poměrech v území. Na několika místech dokument připouští riziko významných vlivů, např. drenážního účinku tunelu Rozkoš na prameniště Polepky a přítoky Švadlenky, tedy zdroje vody přímo související s vodárenskou nádrží Vrchlice. Tyto odkazy ale zůstávají pouze v obecné rovině – bez číselného vyjádření a bez vyhodnocení významnosti vlivu.

Zásadním problémem je, že oznámení je převážně popisné a nikoli analytické. V textu chybí kvantifikace dopadů – nejsou doloženy průtoky, objemy drenážních vod, bilance spotřeby a odpadních vod ani výpočty odtoků z odvodňovacích systémů při návrhových a extrémních srážkách. Tím není možné posoudit, zda mohou být dotčeny vodní útvary, jejich ekologický stav nebo využití pro zásobování obyvatelstva. Dokument rovněž neobsahuje žádné kritéria hodnocení významnosti vlivů a hodnocení celkové významnosti.

Dalším nedostatkem je provázanost s mapovými podklady. V kapitole se objevuje označení stavebních objektů (SO), kanalizací či retenčních nádrží, ale tyto prvky nejsou dohledatelné v mapách a nelze tak posoudit, kam konkrétně budou vody odváděny, kde jsou výusti a zda jsou recipienty kapacitně schopné odváděné vody přijmout. Významné vodní stavby v území – například plánovaný rybník Vidice – nejsou s řešením drážního odvodnění systematicky provázány, přestože se s nimi počítá jako s klíčovými objekty pro transformaci odtoků.

Kapitola D.I.4 neobsahuje ani standardní podklady pro ochranu vodního prostředí. Chybí přehled dotčených povodí 4. řádu, vyznačení zmiňovaných potenciálně dotčených pramenišť. Bez těchto vrstev nelze záměr vyhodnotit v kontextu stávajících vodohospodářských hodnot a omezení.

Schází posouzení dopad na vodní režim v důsledku zásahu do melioračních a závlahových systémů.

Nejzávažnější nedostatek představuje problematika tunelu Rozkoš a povodí nádrže Vrchlice. Oznámení konstatuje, že může dojít k významnému snížení dotace pramenišť a ovlivnění kolektoru jímaného studnou DO2, ale nepředkládá žádný model ani číselné vyjádření tohoto rizika. Přitom jde o oblast, která zásobuje pitnou vodou město Kutná Hora. Rovněž je navrženo odvádění portálových vod do plánovaného rybníka Vidice, bez doložení, jaký bude objem a časový průběh odtoků a jaký dopad to bude mít na základní průtokové režimy Švadlenky a následně na přítoky do VN Vrchlice.

Lze shrnout, že posouzení vlivů na vody v oznámení neumožňuje stanovit významnost dopadů na povrchové a podzemní vody. Namísto vyhodnocení jsou v textu opakovaně uvedeny odkazy na budoucí doplnění v navazujících stupních dokumentace. Takový postup neodpovídá účelu zjišťovacího řízení – obce a veřejnost nemohou na základě předloženého oznámení posoudit reálná rizika pro zásobování vodou ani pro vodní režim území.

Znalecký posudek (Exner, Jakoubek, 2025, vizte přílohu podkladu) uvádí tyto konkrétní připomínky k hodnocení vlivů na vody:

- *Hydrotechnické posouzení vlivu na úroveň zaplavení při povodni (Vycherov, Údržbová základna Sadská) není součástí předložené dokumentace a není přezkoumatelné. Výstupy hydrotechnického posouzení a matematických modelů je třeba doplnit (např. jako samostatnou přílohu).*
- *Při hydrotechnických výpočtech mostů a propustků je při stanovení návrhových průtoků nezbytné přičíst k přirozeným průtokům ve vodních tocích i přítoky přivedené z odvodňovacích zařízení navrhované stavby.*
- *Všechny mosty a propustky je nezbytné navrhnout takovým způsobem, aby nedošlo ke zpětnému vzdouvání v případě povodně a s tím souvisejícímu ohrožení zástavby nebo technické infrastruktury. V inundačním území vodních toků, a to i toků které nemají úředně stanovené záplavové území, je nezbytné realizovat železniční trať formou (příp. inundačního) mostu namísto zemního násypu tak, aby nedošlo k vytvoření profilu omezujícího odtokové poměry.*
- *Vodní nádrž Vrchlice, která se nachází cca 3,3 km od navrhované trasy VRT, tvoří hlavní zdroj pitné vody pro velkou část okresu Kutná hora (nádrž má stanovenou I. a II. ochranné pásmo vodního zdroje). Plocha povodí nádrže je cca 97,6 km² a hlavními přítoky jsou vodní toky Švadlenka, Vrchlice a Opatovický potok. Vodní režim toků a možnost dotace podzemní vody ze srážek v tomto území jsou silně ovlivněny rozsáhlými melioračními systémy na polnostech v řešeném povodí (viz např. mapy melioračních staveb). Voda z území tak poměrně rychle odtéká a území zůstává vysušené. Vodní bilance na toku Vrchlice v profilu Vrchlice je přitom dlouhodobě problematická (patrně v souvislosti s nízkými srážkovými úhrny, případně distribucí úhrnů v čase). V profilu Vrchlice bylo dle zpráv o hodnocení množství povrchových vod Povodí Labe, s. p. dosaženo neuspokojivého bilančního stavu (BS5; tj. pasivní stav vodního zdroje) za rok 2020 po dobu 11 měsíců, za rok 2021 po dobu 7 měsíců, za rok 2022 po dobu 12 měsíců a za rok 2023 po dobu 6 měsíců. Tento stav lze považovat za kritický, protože při záporné bilanci nátoků do nádrže nelze dlouhodobě zabezpečit potřebné odběry vody pro zásobování obyvatelstva.*
- *Navrhovaná trasa rozděluje povodí nádrže Vrchlice přibližně na dvě poloviny (horní a dolní). Projektová dokumentace na str. 611 uvádí, že ochranné pásmo nádrže leží ve vzdálenostech více než 3,0 km od navrhované trasy a že vodárenská nádrž Vrchlice nebude*

projektovanou stavbou negativně ovlivněna.

- *Takové hodnocení vlivu záměru na povrchové vody ve vztahu k nádrži Vrchlice je s ohledem na výše uvedené katastrofálně nedostatečné. Navrhovaná stavba sice nebude mít přímý vliv na vlastní nádrž nebo přehradní těleso, ale může značnou měrou ovlivnit poměry v povodí, které nádrž zásobuje vodou. V rámci přípravy záměru je nezbytné precizně a odborně posoudit, zda stavba během realizace nebo provozu negativně neovlivní srážkoodtokové poměry a režim proudění v dílčím povodí nádrže Vrchlice nebo zda nedojde přímo k odvádění vody mimo povodí Vrchlice. Současně je nezbytné posoudit, zda nemůže dojít k potenciální kontaminaci a negativnímu ovlivnění kvality vody přitékající do nádrže Vrchlice způsobené případným havarijním stavem, ať už během realizace nebo během provozu navrhovaného díla.*
- *Na nedostatečné vyhodnocení vlivu záměru na povodí vodárenské nádrže Vrchlice upozorňuje rovněž např. vyjádření Povodí Labe, s. p. k projednání návrhu aktualizace ZUR a stanovisko Ministerstva zemědělství k návrhu rozhodnutí o námitkách k této aktualizaci.*

Znalecký posudek (Exner, Jakoubek, 2025, vizte přílohu podkladu) uvádí tyto konkrétní připomínky k hodnocení vlivů na podzemní vody:

- *V předložené dokumentaci absentuje zohlednění a posouzení vlivu záměru na ochranné pásmo I. a II. stupně vodního zdroje obce Klášterní Skalice, které bylo stanoveno opatřením obecné povahy ze dne 18. 12. 2023 a které se nachází v těsné blízkosti navrhované trasy VRT. V obci v současnosti probíhá realizace záměru „Klášterní Skalice – vodní zdroj, úprava vody, vodojem a vodovod“ (uvedené informace na str. 599 tak nejsou aktuální), předpokládaný termín dokončení této stavby je 04/2026. Tento záměr rovněž není uveden v kapitole B.I.4., která se zabývá kumulací stavby VRT s jinými záměry.*
- *Předložená dokumentace popisuje řadu průzkumných vrtů, které byly provedeny v rámci předběžného hydrogeologického průzkumu řešeného území, a množství pasportizovaných studní. Z dokumentace však není patrné, kde se tyto objekty nacházejí, a dokumentace je tak v tomto ohledu obtížně kontrolovatelná a nepřezkoumatelná. Pro úplnost dokumentace je třeba ji doplnit o primární dokumentaci provedených průzkumů včetně situačních výkresů, a to např. formou samostatných příloh.*
- *Pro navazující přípravu záměru stavby VRT je nezbytné provést doplnění monitoringu, pasportizace a průzkumných prací, jak navrhuje předložená dokumentace. Monitoring je nezbytné provádět průběžně tak, aby bylo možné popsat mimo jiné např. kolísání hladin v průběhu roku a vliv úhrnů atmosférických srážek. Na základě výsledků a zpřesnění vlivů záměru na útvary podzemní vody je nezbytné navrhnout kompenzační opatření a ty projednat se zástupci dotčených obcí a měst a dotčených provozovatelů vodohospodářské infrastruktury, viz rovněž bod níže.*
- *Návrh technického řešení, posouzení vlivu na zdroje pitné vody a související navrhovaná opatření je nezbytné projednat se správci povodí, s vlastníky a provozovateli dotčené vodohospodářské infrastruktury a důsledně vypořádat všechny jejich požadavky.*

Dále znalecký posudek obsahuje v kap. 4.5 Ostatní připomínky a doporučení (/vizte přílohu tohoto podkladu).

Požadavky na vyhodnocení vlivů na vody*

- P71. Je nutné jednoznačně vymezit všechny stavební objekty a zařízení související s vodami, včetně vyústí, odvodňovacích systémů, retenčních a vsakovacích objektů, a zobrazit je v mapách s jasnou vazbou na příslušná povodí a recipienty. Dokumentace musí obsahovat standardní mapové podklady ve vhodném měřítku s vyznačením povodí, vodních toků, útvarů povrchových a podzemních vod, záplavových území, ochranných pásem vodních zdrojů a chráněných oblastí přirozené akumulace vod.
- P72. Je třeba doplnit vyhodnocení vlivů záměru na odtokové poměry a povodňová rizika a doložit, že navržené objekty jako mosty, propustky nebo zemní tělesa neomezí odtokové poměry a nepůsobí zpětné vzduť vody. Toto posouzení musí být podloženo hydrodynamickým modelem pro povodňové scénáře a zahrnovat i přítoky z odvodňovacích systémů stavby. Posouzení musí prokázat, že záměr neporuší zásadu „bez ztráty vody v povodí“, tedy že veškeré zachycené a drenážní vody budou vráceny zpět do téhož povodí a nedojde k jejich trvalému převodu mimo.
- P73. Vyhodnotit dopad na vodní režim v důsledku zásahu do melioračních a závlahových systémů.
- P74. V povodí vodárenské nádrže Vrchlice je nutné zpracovat odborné posouzení, které doloží bilanci a hydrologický model hlavních přítoků a vyhodnotí dopady záměru na vodní režim a kvalitu vody. Posouzení se musí zabývat i rizikem odvádění vod mimo povodí a možnými havarijními situacemi při výstavbě a provozu.
- P75. Dokumentace musí obsahovat přehled aktuálních ochranných pásem vodních zdrojů, včetně pásma I. a II. stupně vodního zdroje Klášterní Skalice vyhlášeného opatřením obecné povahy z prosince 2023, a vyhodnotit možné vlivy záměru včetně kumulace se související stavbou vodního zdroje a vodovodu v této obci.
- P76. Je nutné doložit polohu všech průzkumných vrtů, studní a pramenišť, které byly zjištěny v rámci předběžného hydrogeologického průzkumu, a doplnit jejich parametry a zjištěné údaje. EIA musí vyhodnotit vlivy konstrukcí vysokorychlostní trati, jako jsou tunely, zářezy a základy mostů, na proudění podzemní vody a na vydatnost pramenišť. Součástí posouzení mají být návrhy opatření, která zajistí zachování přirozeného proudění podzemních vod, například drenážní propojení nebo podúrovňové průlehy, a popis způsobu kontroly jejich účinnosti.
- P77. Dokumentace EIA musí vyhodnotit rizika znečištění vod během výstavby a provozu, a to zejména v souvislosti s čerpáním a betonážemi, se znečištěním z výstavby a provozu zařízení s nakládáním se závadnými látkami a s činností technických základních a stavebních dvorů. U všech těchto objektů musí být doloženy kapacity, retenční objemy, způsoby kontroly a havarijní uzávěry. Je nutné posoudit funkčnost retenčních a vsakovacích zařízení i jejich účinnost při extrémních srážkových scénářích, které odpovídají podmínkám klimatické změny.
- P78. Dokumentace EIA musí zahrnout také kumulativní vlivy s dalšími záměry v dotčeném území, zejména s terminálem Praha-východ, s údržbovou základnou Sadská a s přeložkami dopravní infrastruktury. Je nezbytné posoudit i vlivy dočasného odvodnění ve stavební fázi, včetně možného zákalu a odvádění drenážních vod, a popsat principy, kterými budou tyto vlivy minimalizovány. EIA má dále obsahovat návrh rámcového havarijního plánu a plán ochrany před erozí a odnosy sedimentů.
- P79. Součástí doplnění musí být i rámcový program monitoringu pro fázi výstavby a provozu, který bude veřejně přístupný a umožní včasné zjištění nežádoucích změn. Dokumentace má také popsat mechanismus kompenzačních opatření pro obce a provozovatele

vodohospodářské infrastruktury, například náhradní zdroje vody, posílení vodojemů nebo dočasnou dotaci toků, pokud by v důsledku stavby došlo ke zhoršení vodního režimu.

**kompletně jsou požadavky, které vychází z odborného vyjádření znalce odůvodněny a popsány v příloze tohoto podkladu (Exner, Jakoubek, 2025)*

13.6. VLIVY NA PŮDY

V oznámení je zábor půdy popsán převážně tabulkami, které uvádějí rozsah trvalých a dočasných záborů zemědělského půdního fondu (ZPF) a pozemků určených k plnění funkce lesa (PUPFL).

Trvalý zábor ZPF činí cca 920 ha a dočasný zábor přes 370 ha. Zábory se dotýkají i půd s nejvyšší bonitou (I. a II. třída ochrany).

Trvalý zábor PUPFL je uváděn ve výměře cca 94 ha a dočasný 9,7 ha. Záměr je tedy z hlediska dopadů na půdu hodnocen jako velmi významný zásah.

Vlastní textová část hodnocení se omezuje na obecné konstatování, že nárok na zábor vyplývá z technického řešení liniové stavby a že možnosti snížení záborů jsou omezené. Stejně tak u lesa je konstatováno, že se jedná o zásah velmi významný. Podrobnější rozbor dopadů do krajiny, fragmentace či možností zmírnění vlivů chybí.

Chybí specifikace šířkových parametrů – oznámení nikde neuvádí šíři železničního tělesa, šíři stavebního pásu ani vzdálenost oplocení od osy koleje. Tyto parametry určují skutečný koridor stavby, rozsah trvalého vyloučení z hospodaření a rozsah fragmentace území.

V této souvislosti není popsána metodika stanovení záborů – výměry vycházejí z obvodu stavby dle DÚR, ale bez vysvětlení, co vše bylo do obvodu zahrnuto. Není jasné, zda je zohledněno i oplocení, průseky v lesích či bezpečnostní odstupy.

Hodnocení vlivů na půdy nepostihuje zásahy do melioračních a závlahových zařízení. Tato zařízení představují technickou investici do zemědělské půdy a jejich narušení může mít trvalé dopady na kvalitu půd, jejich produkční schopnost i vodní režim území.

Opomenutí podmínek kácení a údržby v lesích – chybí údaje o šíři průseků, bezpečnostních vzdálenostech pro provoz a o režimu následné údržby.

Požadavky na doplnění z hlediska vlivů na zemědělské a lesní půdy

- P80. Jednoznačně stanovit šíři koridoru stavby (tj. železniční těleso, oplocení, ochranné pásmo) vč. potřebných krajinářských úprav.
- P81. Doložit šířku železničního tělesa a stavebního pásu v typových příčných řezech.
- P82. V dokumentaci EIA vyhodnotit vliv stavby na meliorační a závlahové systémy jako součást hodnocení vlivů na půdy. Doplnit technické řešení ochrany, přeložek nebo obnovy dotčených zařízení, včetně opatření k zachování funkčního vodního režimu půd. Posoudit, zda nedojde k omezení využívání zemědělských pozemků v důsledku ztráty meliorační funkce (např. zamokření).
- P83. Upřesnit šířku průseků v lesních porostech a kritéria pro kácení dřevin z hlediska bezpečnosti provozu.

13.7. VLIVY NA PŘÍRODNÍ ZDROJE

Hodnocení by mělo vycházet z popisu vstupů. V příslušné části bylo poukázáno na absenci kvantifikace potřebných vstupů (řádové objemy kameniva, betonu, oceli). V kapitole by měla být zařazena analýza kapacity ložisek stavebních surovin a jejich reálné dostupnosti v čase stavby. Zohledněna by měla být kumulativní poptávka – tedy zda souběh s dalšími velkými stavbami (dálnice, další úseky VRT) nevyvolá regionální nedostatek surovin.

Požadavky na doplnění z hlediska vlivů na přírodní zdroje

- P84. Doplnit popis nároků na přírodní zdroje, zejména s ohledem na vstupy pro výstavbu.
P85. Upřesnit předpoklady dodávek surovin ve vazbě na vyvolanou dopravu v období výstavby.
P86. Zodpovědět, zda výstavba vyvolá potřebu otvírek nových ložisek (např. nové kategorie z hlediska povolovacího procesu tzv. strategicky významných ložisek) nebo významné zvýšení kapacit těžby ve stávajících lomech.

13.8. VLIVY NA BIOLOGICKOU ROZMANITOST

Připomínky se týkají jak vlastního textu oznámení, tak zejména Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny, ze kterého text oznámení vychází.

Kácení dřevin, vliv na les

Vyčísleny jsou dřeviny ke kácení a plochy keřů. Není odůvodněn rozsah kácení z hlediska požadavků na šířku stavby a koridoru.

V případě lesa schází informace o fragmentaci lesních porostů a vliv na kvalitu a velikost vnitřního prostředí lesa. Rozdělením některých lesních porostů menšího rozsahu může dojít k podstatnému vlivu na vnitřní prostředí lesa (a souvisejícímu vymizení druhů vázaných na toto prostředí).

Vlivy na flóru

Kapitola obsahuje slovní popis, zásadní připomínky k popisu výchozího stavu jsou již uvedeny výše v textu. Kapitola neobsahuje v podstatě žádné hodnocení významnosti vlivů.

Vlivy na faunu

Hodnocení vlivů na faunu vykazuje stejné nedostatky jako hodnocení vlivů na flóru. Kapitola je založena pouze na slovním popisu jednotlivých skupin živočichů (pro některé skupiny jsou zařazeny tabulkové přehledy druhů s uvedením druhu a popisem výskytu v území). Podstatné připomínky k popisu výchozího stavu již byly uvedeny výše a platí i zde. V textu chybí přehledné mapové podklady, které by znázornily střety trasy s lokalitami výskytu živočichů se zaměřením na význačné druhy. Není proveden žádný kvantitativní rozbor rozsahu dotčených lokalit či populací.

Samotné hodnocení významnosti vlivů je prakticky absentující. Vyhodnocení nepracuje s kritérii, která by umožnila posoudit závažnost, vratnost či trvalost vlivu na konkrétní druhy a jejich biotopy. Přestože jsou v kapitole uvedeny příklady možných střetů (např. zásahy do mokřadních biotopů, riziko mortality u ptáků a netopýrů), nejsou tyto střety vyhodnoceny z hlediska míry ohrožení populací ani z hlediska citlivosti území. Závěry se tak omezují na obecné formulace bez opory v datech, které nelze považovat za odborné hodnocení významnosti a přípustnosti vlivu.

Požadavky na posouzení vlivů na faunu a flóru (a jejich biotopy)

- P87. Fragmentace lesních porostů: doplnit vyhodnocení fragmentace lesních komplexů z hlediska zachování vnitřního prostředí lesa a jeho funkční integrity.
- P88. Výskyt druhů a biotopů: lokalizovat výskyt zvláště chráněných druhů, druhů uvedených v Červeném seznamu ČR a cenných biotopů.
- P89. Plnohodnotné hodnocení vlivů: zpracovat komplexní posouzení vlivů na faunu a flóru, které bude obsahovat: jednoznačnou identifikaci dotčených druhů a biotopů, prostorové vymezení střetů s využitím mapových příloh, kvantifikaci rozsahu zásahů, vyhodnocení významnosti vlivů podle běžně užívaných kritérií (rozsah, intenzita, trvalost, vratnost, kumulace s jinými vlivy).*
- * Bez tohoto postupu nelze objektivně posoudit závažnost dopadů záměru ani stanovit účinná opatření k jejich prevenci, minimalizaci či kompenzaci.
- P90. Citlivost populací: vyhodnotit citlivosti dotčených populací živočichů na rušení hlukem z provozu vysokorychlostní železnice, a to s využitím dostupné odborné literatury a analogií z jiných lokalit.

Hodnocení střetů s živočichy

V oznámení ani v biologickém hodnocení není posouzeno riziko střetu živočichů s vlaky. Riziko je sice uznáno, ale není kvantifikováno – chybí odhady mortality, modely kolizních rizik i monitoring tahů. Nejsou uvedeny žádné zahraniční zkušenosti ani data z provozovaných vysokorychlostních tratí, která by dokladovala rozsah tohoto problému. Tato opomenutí činí celé hodnocení z hlediska mortality živočichů neúplným a nepřezkoumatelným.

Riziko střetů je přitom zásadním vlivem vysokorychlostních tratí na volně žijící živočichy, zejména ptáky a netopýry pohybující se ve výškových hladinách kolidujících s průjezdovou obálkou vlaků jedoucích rychlostí 250–320 km/h. U velkých savců je riziko kolizí menší (většinou jim brání oplocení), nicméně u menších savců je možnost střetu stále reálná.

Biologické hodnocení navrhuje opatření proti kolizím ptáků a netopýrů, zejména cca 5 m vysoké bariéry u vybraných mostů přes vodní toky. Hodnocení uvádí: „V úsecích s předpokládanými častějšími průlety ptáků by měly být podél trati realizovány bariéry zabraňující vletu ptáků do průjezdného profilu. Jedná se o úseky, které kříží vodní toky s doprovodnými břehovými porosty a o úseky vedoucí lesními porosty. V rámci dalších konzultací a vyjádření příslušných orgánů ochrany přírody vybrat další riziková místa (např. území Chraňbožského lesa apod.).“

Stanovení rozsahu bariér však nemůže být založeno pouze na názoru odborníka, ale musí být podloženo sběrem relevantních dat. Riziko střetů je nyní redukováno pouze na technické objekty (mosty), ačkoliv ke kolizím může docházet i v otevřených úsecích trasy – např. při tazích vodních ptáků přes pole a rybníky, nebo u netopýrů lovcích nad poli a využívajících letové koridory v nivách. Dokumentace neobsahuje analýzu celého průběhu trasy z hlediska kolizního rizika (vizte např. doporučení a metodiky BirdLife International, EUROBATS⁴, UIC⁵).

⁴ Matthews, J. a kol. (2024): Guidance on the consideration of bats in traffic infrastructure projects. EUROBATS Publication Series No. 10. UNEP/EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany

⁵ UIC (International Union of Railways) (2023): Reverse – Guidelines on Managing Railway Assets for Biodiversity (zabývá integrací ochrany přírody do železničních projektů).

Není řešeno ani materiálové provedení a funkčnost bariér (např. beton, plast, pletivo s vhodnou velikostí ok) ani jejich životnost a údržba. Uváděná kompenzační opatření (vyvěšování budek, výsadby) postrádají kvantitativní analýzu účinnosti. Pokud jsou budky pro netopýry navrhovány přímo v podmostí železničních mostů a estakád, je nezbytné zohlednit vliv hluku a vibrací na zvířata a riziko střetů v okolí úkrytů. Kompenzace ztráty úkrytů tak nesmí zároveň zvyšovat riziko mortality. Obecně je vhodné budky umísťovat mimo vlivové pásmo dráhy a jejich polohu volit podle ekologických nároků cílových druhů.

Požadavky na vyhodnocení střetů vlaků s živočichy

- P91. Komplexní vyhodnocení střetů: zahrnout hodnocení rizika střetů živočichů s vlaky, vycházející z ověření výskytu druhů a významu populací. Hodnocení musí být založeno na znalosti rozsahu kácení a úprav v ochranném pásmu dráhy a zohlednit dopad střetů na populace zvláště chráněných a ohrožených druhů.
- P92. Analýza celé trasy: zpracovat komplexní analýzu kolizního rizika pro ptáky a netopýry na celé trase, nikoliv jen u mostů. Zohlednit zejména průlety tažných ptáků, letové koridory netopýrů, nivní stanoviště, rybníční soustavy a údolní profily.
- P93. Použití vhodných metodických postupů: vyhodnocení musí využít modelování kolizního rizika podle uznávaných metodik (např. BirdLife International, EUROBATS Guidelines). Výsledky mají být doloženy v mapách s vyznačením rizikových úseků.
- P94. Preventivní opatření a monitoring: navrhnout preventivní opatření (dimenzována podle výsledků analýzy a účinnosti pro konkrétní druhové skupiny) ke snížení kolizního rizika (clonící vegetace, vizuální vodící prvky, úpravy prostředí v okolí trati) a dlouhodobý monitoring mortality po zprovoznění tratě. Monitoring musí být nastaven adaptivně, aby bylo možné opatření doplňovat podle reálně zjištěných dat.

Vlivy na migrační průchodnost území

Jak již bylo uvedeno výše, hodnocení stávající migrační prostupnosti území je nedostatečné. Posuzování se omezuje pouze na popis křížení stavby s biotopy velkých savců, tj. na vybrané migrační koridory. Například na str. biologického hodnocení je uvedeno: *„Další křížení je situováno při přechodu VRT přes Košický potok mezi obcemi Košice a Albrechtice. Migračně významné území propojuje lesní porosty západně od Malešova a Budský les. Území je prosté výraznějších překážek, prochází zde pouze silnice II/337.“*

Další informace poskytnuty nejsou.

Hodnocení migrace je redukováno na jednotlivé objekty (mosty, propustky), kde je konstatován tzv. „migrační potenciál“. Tento přístup je čistě technický a postrádá ekologický rámec – tedy identifikaci skutečných migračních tras, jejich významu v krajině a jejich funkční role.

Biologické hodnocení ani oznámení neodůvodňuje počet navržených ekoduktů pro velké savce a neuvádí žádné srovnání s metodickými či doporučenými postupy. Text se nezabývá tím, jak se stavbou změní funkce krajiny jako celku – tj. prostupnost, kontinuita biotopů nebo riziko zvýšené mortality. Místo toho se objevují obecná konstatování typu „průchod zůstane umožněn“ nebo „vliv bude mírně negativní“, bez kvantifikace či modelového podkladu.

Vzhledem k tomu, že nejsou popsány výchozí podmínky – existující migrační trasy, úzká hrdla, bariéry a typické způsoby migrace jednotlivých druhů – nelze provést smysluplné vyhodnocení. Hodnocení tak neporovnává stav „před stavbou“ a „po stavbě“, a je odtržené od reality.

Navíc nejsou použita žádná biologická měřítka významnosti (např. hustota průchodů na kilometr trasy, počet kolizních míst, významnost koridoru v rámci nadregionálního ÚSES). Výsledky jsou proto z hlediska ochrany přírody nepřezkoumatelné.

Bez podrobného popisu výchozích podmínek migrace a jejich následného porovnání s navrženým stavem nelze vlivy na migraci hodnotit vůbec. Současná podoba hodnocení proto neplní účel, který zákon v § 67 ukládá.

Vliv na ÚSES

S prostupností krajiny pro živočichy úzce souvisí územní systém ekologické stability, vymezující síť biocenter a biokoridorů.

V případě vlivů na nadregionální prvky ÚSES je uvedeno, že *„nadregionální biocentrum Chraňbožský les bude dotčeno značnými plošnými zábory. Toto biocentrum bude rozděleno. Zároveň dojde k přetnutí nadregionálního biokoridoru NRBK 40, do kterého je NRBC vloženo. K částečnému zmírnění vlivů dojde vybudováním navrženého ekoduktu, mostního objektu o dvou polích a estakády přes vodní tok Leština. [...] Ekologicko-stabilizační funkce NRBC a NRBK bude poměrně významně narušena.“*

Schází však vysvětlení, co znamená výrok „poměrně významně“. Důležitou informací by bylo uvedení, zda budou zachovány minimální parametry prvků ÚSES dle příslušné metodiky pro navrhování ÚSES.

U regionálních prvků ÚSES se uvádí:

„V případě RBC Dobřeňský les dojde k jeho významnému ovlivnění v době výstavby tunelu. Ekologicko-stabilizační funkce bude dlouhodobě silně omezena. Obdobně tak bude v případě vedení RBK Dobřeňský les – Na soutoku a pokračujícím RBK Dobřeňský les – Švadlenka. [...] Parametry mostních objektů nejsou zcela odpovídající, pro regionální biokoridor, dojde k velmi silnému omezení ekologicko-stabilizačních funkcí RBK a RBC.“

Opět schází podrobnější posouzení vlivů na funkci dotčených prvků. Není uvedeno, proč nejsou parametry mostních objektů odpovídající a jaké by být měly.

Dále se bez podrobnějšího popisu vlivu uvádí, že *„Významně bude narušena také funkce regionálních prvků ÚSES, které jsou vymezeny v lesních porostech v údolí Sázavky v okolí Josefodolu. Zde dojde k odstranění rozsáhlých částí lesních porostů, průchodnost pak zůstane zachována pouze přes navržené estakády a ekodukty.“*

V případě hodnocení vlivů na lokální prvky ÚSES je uvedeno, že *„Funkce lokálních prvků ÚSES vedených podél vodotečí budou částečně zachovány, a to s ohledem na velikosti mostních objektů. Vzhledem k poměrně širokému drážnímu tělesu a v souvislosti s potřebou budování obslužných komunikací, protihlukových valů a dalších dojde k částečnému omezení. Zachovány budou funkce lokálních biokoridorů, kde dojde k přemostění vodního toku estakádou. [...] Lokální prvky ÚSES, které jsou vymezeny podél terestrických biotopů (hrana lesa, meze, polní cesty) budou zcela přerušeny. Obecně lze konstatovat, že ekologicko-stabilizační funkce dílčích prvků ÚSES bude silně ovlivněna, v některých případech trvale zcela omezena.“*

Vyvstává otázka, ve kterých případech bude funkce ÚSES trvale omezena, do jaké míry a jaká jsou vyžadována opatření.

Celkově chybí popis parametrů střetů záměru s prvky ÚSES: plocha střetu, délka trasy v rámci popsáných prvků (zejm. u biocenter) a klasifikace závažnosti vlivu na funkčnost

stávajících prvků či na budoucí realizaci vymezených, dosud neexistujících prvků.

Požadavky na posouzení vlivů na migraci a ÚSES

(opakovaný požadavek: vizte požadavek P42 na rámcovou migrační studii)

- P95. Doplnit hodnocení vlivů na prvky ÚSES (nadregionální, regionální, lokální) včetně posouzení jejich funkčnosti a zachování minimálních parametrů stanovených metodikou pro navrhování ÚSES. Pro každý konkrétní prvek je nutné uvést rozsah střetu (plocha, délka trasy) a posoudit závažnost vlivu na jeho funkci.
- P96. Grafické zpracování: doplnit mapové podklady ve vhodném měřítku se zákresem dotčených prvků ÚSES a znázorněním rozsahu jejich střetu se záměrem, včetně vyznačení navrhovaných opatření (ekodukty, estakády, vegetační propojení).

Vlivy osvětlení

V oznámení není popsán vliv osvětlení na přírodní složky a krajinu, a to ani u objektů s výrazným nočním provozem, jako jsou terminál, údržbové základny Sadská a Bečváry-Kořenice apod. Umělé osvětlení může působit rušivě na netopýry, ptáky, hmyz, obojživelníky i savce, u nichž vyvolává dezorientaci, omezení migrace a změnu aktivity.

Oznámení neposkytuje žádné vizuální simulace ani popis útlumových opatření.

Požadavky na hodnocení vlivu osvětlení na živočichy

- P97. V dokumentaci EIA je třeba doplnit hodnocení ekologických a krajinářských vlivů všech zdrojů venkovního osvětlení v rámci celé stavby. Posouzení má být provedeno v souladu s ČSN 36 0459 – Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení, která vychází z metodiky CIE 150:2017 – Guide on the Limitation of the Effects of Obtrusive Light from Outdoor Lighting Installations.

13.9. VLIVY NA KRAJINNÝ RÁZ

Kapitola věnovaná hodnocení vlivu záměru na krajinný ráz je zpracována zcela nedostatečně a formálně. Hodnocení je omezeno na pouhé dvě strany textu s tabulkovým souhrnem přiřazeným k zákonným kritériím, aniž by byly popsány základní postupy, které vyžaduje ustálená metodika. Neproběhla prostorová ani charakterová diferenciací území – tedy rozčlenění na charakterově homogenní části krajiny a na konkrétní dotčené prostory, v nichž má být vliv hodnocen. Stejně tak nebyly identifikovány přírodní, kulturní a historické znaky a hodnoty, které tvoří základ krajinného rázu a vůči nimž se zásahy hodnotí.

V textu se objevuje jen obecný popis typu „rovinné lány“, „doprovodná zeleň“, „kostelíky v obcích“, což nenaplnuje požadavek na systematickou identifikaci rysů a hodnot přírodních a kulturních charakteristik. Hodnocení estetických hodnot se omezuje na vágní zmínky o „malebnosti“ či slovní označení vlivů jako „slabý/střední“ bez doložené analýzy panoramat, významných vyhlídek, scénérií nebo kontrastů. Úplně chybí popis harmonických vztahů a měřítek v krajině. Pouhé konstatování, že liniová stavba se „vymyká běžným měřítkům“, není hodnocením ve smyslu zákona, protože nevysvětluje, co je určující pro současné měřítko a kompozici krajiny.

Standardně využívaná metodika posouzení vlivu záměru na krajinný ráz (Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička) vyžaduje, aby hodnocení probíhalo prostřednictvím prostorové a charakterové diferenciací území, následné identifikace znaků a hodnot přírodních, kulturních a

historické charakteristiky a poté posouzení míry vlivu na tyto znaky a hodnoty. Výstupem má být kauzální a ověřitelné hodnocení, které stanoví míru zásahu do přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky, do přírodních a estetických hodnot, významných krajinných prvků, chráněných území, kulturních dominant a do harmonického měřítka a vztahů. Konfliktnost zásahu má být určena podle intenzity a významu zásahu do jednotlivých znaků. Nic z těchto kroků v předloženém hodnocení nebylo provedeno, takže výsledek je neověřitelný a v rozporu s požadavky § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

Zároveň je žádoucí využít již zpracované podrobnější studie, např. je pro část dotčeného území zpracován návrh krajinářských opatření⁶ pro zapojení koridoru do krajinné struktury (dle autorů citované krajinářské studie je možné silný vizuální vliv na vnímaný obraz krajiny a na jednotlivé dílčí scenérie očekávat do vzdálenosti cca 750 m od trati.

Požadavky na posouzení vlivů na krajinný ráz

P98. V dokumentaci EIA zařadit hodnocení vlivu na krajinný ráz, které bude zpracováno v souladu s ustáleným metodickým postupem. Je nezbytné provést prostorovou a charakterovou diferenciaci území, identifikovat znaky a hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky a na jejich základě posoudit míru vlivů. Hodnocení musí zahrnout popis a vyhodnocení estetických hodnot (panoramat, vyhlídek, scenérií, kontrastů), rozbor harmonických vztahů a měřítek, posouzení vlivu na kulturní dominanty, významné krajinné prvky a chráněná území. Součástí musí být využití dostupných odborných podkladů, včetně existujících návrhů krajinářských opatření, a jejich zohlednění v návrhu opatření pro zmírnění vlivů.

14. CHARAKTERISTIKA OPATŘENÍ K PREVENCI, VYLOUČENÍ A SNÍŽENÍ VŠECH VÝZNAMNÝCH NEPŘÍZNIVÝCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A POPIS KOMPENZACÍ

Kapitola „návrh opatření“ v oznámení obsahuje široký přehled doporučení pro přípravu, výstavbu, provoz i monitoring. Uvádí rekultivace a výsadby zeleně, bermy a úpravy mostů pro prostupnost, bariéry proti kolizím ptáků a netopýrů, hnízdní a úkrytové prvky, doporučení k úpravám koryt vodních toků, hydrogeologický monitoring, opatření proti hluku, prachu a světelnému znečištění. Rozsah je poměrně široký a místy i detailní, například uvádí konkrétní lokality nebo parametry konstrukcí.

Slabiny jsou však zásadní. Kapitola postrádá logickou strukturu podle hierarchie (ve vztahu k identifikovaným negativním vlivům): vyhnout se – zmírnit – obnovit – kompenzovat. Jednotlivá opatření nejsou kvantifikována ani provázána na hodnocení významnosti vlivů. Nejsou stanoveny cílové hodnoty účinnosti, chybí mapové vymezení a prostorová vazba na nejvíce ohrožené lokality. Řada návrhů má formu doporučení („doplnit“, „prověřit“), nikoliv závazných podmínek.

V oblasti vody a podzemních zdrojů je sice uveden rozsáhlý monitoring, ale bez jasného plánu následných kroků při zjištění negativního vlivu. Opatření pro ochranu fauny (bariéry,

⁶ Vondráčková, S., Vorel, I., Kupka, J. (2024): VRT Poříčany – Světlá nad Sázavou. Návrh krajinářských opatření Chlístovicko.

ekodukty) nejsou zdůvodněna z hlediska jejich dostatečnosti. Pro stavební fázi jsou opatření obecná, bez konkrétního plánu organizace výstavby, tras dopravní obsluhy a limitů hlučných činností. Opatření proti světelnému znečištění a pro začlenění do krajiny nejsou dostatečně parametrizována.

V dokumentaci EIA bude nutné kapitulu kompletně přepracovat. Je třeba jasně oddělit prevenci, zmírnění a kompenzace, určit jejich parametry, prostorové umístění a cílové účinky. Opatření musí být navázána na výsledky hodnocení a doplněna o kontrolní mechanismy a monitoring účinnosti. Jen tak lze zajistit, že reziduální vlivy záměru budou skutečně udrženy na přijatelné úrovni.

Požadavky na návrh opatření

- P99. Přepracování kapitoly opatření podle hierarchie: vyhnout se – zmírnit – obnovit – kompenzovat.
- P100. Členění opatření dle vlivů.
- P101. Parametrizaci a kvantifikaci opatření: plocha, rozsah, technické parametry, cílový stav a měřitelné ukazatele účinnosti.
- P102. Mapové vymezení všech opatření a jejich vazbu na konkrétní lokality a ohrožené hodnoty území.
- P103. Podrobný monitoring vody, hluku, světla a biodiverzity s jasnými spouštěcími prahy a následnými kroky (nápravná opatření).
- P104. Opatření k prostupnosti krajiny a ochraně fauny s doložením účinnosti.
- P105. Kompenzace záborů a zásahů do přírody včetně bilančního rámce, právního zajištění ploch a časového harmonogramu.
- P106. Opatření pro krajinu a veřejný prostor – krajinářské řešení, začlenění staveb, omezení světelného znečištění, výsadby a jejich dlouhodobá péče.

15. CHARAKTERISTIKA POUŽITÝCH METOD PROGNÓZOVÁNÍ A VÝCHOZÍCH PŘEDPOKLADŮ A DŮKAZŮ PRO ZJIŠTĚNÍ A HODNOCENÍ VÝZNAMNÝCH VLIVŮ ZÁMĚRU NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Príslušná kapitola nesplňuje očekávaný standard pro takto významný projekt. Uvádí, že byly použity literární údaje, terénní průzkumy a osobní jednání, nicméně toto tvrzení je příliš obecné a nevysvětluje, jak konkrétně byly tyto zdroje využity a jaká je jejich vypovídací schopnost. Chybí především detailní vymezení metod prognózování, způsob stanovení výchozích předpokladů a popis důkazů, na jejichž základě byly vlivy hodnoceny.

V případě hlukové studie je popsán konkrétní metodický rámec. Zpracovatel uvádí, že výpočty byly provedeny podle platného metodického návodu Ministerstva zdravotnictví, metodiky CNOSSOS-EU pro železniční dopravu a s využitím softwaru CadnaA. Pro silniční dopravu byla aplikována metodika NMPB-Routes-08. Komentář k metodám je uveden v příloze tohoto podkladu) věnované hlukovému posouzení.

V ostatních složkách životního prostředí (voda, půda, přírodní zdroje, biologická rozmanitost, krajinný ráz) se však metodické přístupy k hodnocení vlivů prakticky neobjevují.

Rovněž nejsou popsány metody hodnocení kumulativních a synergických vlivů, přestože jde o jeden z klíčových požadavků evropské směrnice o EIA.

Hodnocení vlivů nemůže být založeno pouze na slovních popisech, ale musí vycházet ze

standardních **kritérií významnosti, na jejichž základě** je stanovena **celková významnost vlivu**. Vhodným nástrojem je např. metoda **ARVI**. Základním principem ARVI je kombinovat hodnocení **citlivosti receptoru a velikosti změny** a z těchto vstupů odvozovat celkovou významnost vlivu. Metoda poskytuje systematický a transparentní rámec, který zajišťuje srovnatelnost hodnocení mezi jednotlivými složkami životního prostředí a zároveň posiluje dialog mezi odborníky, veřejností a dotčenými obcemi. Použití obdobné metodiky je u takto významných projektů považováno za evropský standard a mělo by být proto součástí dokumentace EIA.

Požadavky na popis metod a výchozích předpokladů

P107. V dokumentaci EIA by mělo být jednoznačně doplněno podrobné popsání všech použitých metod, modelových předpokladů a datových vstupů, včetně odůvodnění jejich výběru a srovnání s požadavky českých a evropských metodických pokynů. Současně je nutné vysvětlit, jak byly zohledněny nejistoty a limity prognóz, a uvést, jakým způsobem mohou tyto nejistoty ovlivnit celkové závěry hodnocení.

P108. Hodnocení významnosti vlivů v dokumentaci EIA musí být založeno na uznávaném metodickém přístupu s využitím hodnocení dílčích kritérií významnosti.

16. CHARAKTERISTIKA VŠECH OBTÍŽÍ, KTERÉ SE VYSKYTLY PŘI ZPRACOVÁNÍ OZNÁMENÍ, A HLAVNÍCH NEJISTOT Z NICH PLYNOUCÍCH

Kapitola je v oznámení zpracována pouze velmi stručně a omezuje se hlavně na metodické a výpočetní limity zejména u hlukové a rozptylové studie.

V kapitole chybí například reflexe nejistot v biologickém hodnocení, v hydrologických podkladech či u odhadů stavebních vstupů a materiálových bilancí. Širší rámec nejistot a nedostatků je zcela opominut.

Požadavky na popis nejistot

P109. V dokumentaci EIA doplnit podrobnou kapitolu o obtížích, nedostacích a nejistotách, která nebude omezena pouze na metodické limity modelů hluku a ovzduší, ale zahrne také nejistoty spojené s biologickými průzkumy (dostatečnost, časová a prostorová omezení), s hydrologickými a hydrogeologickými podklady, s odhady vstupů a bilancí zemin a surovin i s předpoklady o intenzitě a skladbě dopravy. V kapitole musí být jasně uvedeno, jak mohou tyto nejistoty ovlivnit závěry hodnocení a jak budou dále ověřeny nebo eliminovány v navazujících stupních přípravy.

17. POROVNÁNÍ VARIANT ŘEŠENÍ ZÁMĚRU

V oznámení je předloženo nevariantní řešení celkového záměru. Doslovně se uvádí tvrzení: „Oznamovatel záměru předkládá do procesu posuzování vlivů na životní prostředí jednu variantu, kterou označuje za jediné možné řešení pro zajištění předloženého záměru.“

Výtky ke skutečnosti, že toto tvrzení není možné ověřit, neboť v oznámení není uveden nástin studovaných variant a důvodu pro výběr zvoleného řešení z hlediska životního prostředí, jsou již uvedeny v předchozím textu.

I přes nevariantní řešení trasy vysokorychlostní železnice zcela jistě existují dílčí řešení částí záměru. V tomto ohledu neposkytlo oznámení žádné další informace.

18. NETECHNICKÉ SHRUTÍ

Předložené netechnické shrnutí je s ohledem na rozsah a závažnost posuzovaného záměru zpracováno velmi stručně. Text je psán převážně administrativním stylem, často jen přebírá formulace z hlavního textu a není přizpůsoben potřebám laické veřejnosti. Nenaplnuje tak svůj základní účel – poskytnout srozumitelný a přehledný souhrn klíčových informací i neodborným čtenářům.

Zásadním nedostatkem je absence jasného vysvětlení přínosů a rizik projektu, chybí ucelený přehled hlavních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, stejně jako stručné srovnání uvažovaných variant či alespoň zmínka o hlavních sporných bodech. Obsah shrnutí je redukován v podstatě jen na zestručněný přepis identifikačních údajů a technického popisu stavby.

Kvalitní netechnické shrnutí by mělo přehledně vysvětlit základní parametry projektu, jeho očekávané vlivy, významná rizika i navržená opatření ke zmírnění dopadů. Tyto prvky zde však chybí. Celková kvalita shrnutí proto neodpovídá smyslu ani požadavkům, které jsou na tuto část dokumentace EIA kladeny. Pro veřejnost je málo užitečné a nenaplnuje cíl poskytnout jasný a srozumitelný přehled.

Za problematické lze považovat závěrečné hodnocení obsažené v textu, které uvádí: „Záměr lze z hlediska velikosti vlivu na přírodní zdroje označit za velký. Jedná se tedy o záměr, který lze z hlediska významnosti vlivu považovat za významný.“

Na základě údajů uvedených v předchozích kapitolách oznámení lze navržený záměr označit pro dané území za akceptovatelný.“

Tyto výroky jsou metodicky neukotvené, nejsou podloženy odpovídajícími údaji a lze je označit za zavádějící. Zařazení těchto výroků do netechnického shrnutí může u zainteresovaných stran vyvolat pochybnosti o objektivitě hodnocení.

Netechnické shrnutí by přitom mělo být také příležitostí k přehledné prezentaci souhrnných informací pro jednotlivé dotčené obce. V tomto ohledu je předložené oznámení velmi nepřehledné – relevantní údaje se v textu obtížně dohledávají a pro samosprávné celky, natož pro laickou veřejnost, je orientace prakticky nemožná.

Požadavky na netechnické shrnutí

P110. V dokumentaci EIA doplnit netechnické shrnutí tak, aby nebylo pouze formální a plnilo svůj zamýšlený účel.

19. ZÁVĚR

Oznámení záměru je prvním krokem v procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Jeho účelem je poskytnout dostatečný a přehledný podklad pro závěr zjišťovacího řízení, ve kterém příslušný úřad určí požadavky na rozsah a zaměření následné dokumentace EIA. Oznámení má rovněž umožnit, aby se k záměru kvalifikovaně vyjádřily zainteresované strany. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že předložené oznámení tuto funkci plní pouze částečně.

Je třeba zdůraznit, že oznámení obsahuje značné množství informací a dílčích podkladů. Tyto údaje však nejsou dostatečně syntetizovány ani prezentovány v ucelené a přehledné podobě. Chybí jednoznačné vymezení záměru, úplný přehled stavebních objektů a jejich zakreslení do mapových podkladů, stejně jako stručný, ale přiměřený technický a technologický

popis. Bez těchto základních informací nelze získat jasnou představu o rozsahu a povaze stavby.

Oznámení bylo zpracováno pro jedinou variantu, což je zákonem umožněno (byť se tím popírá původní účel EIA). Chybí však nástin studovaných hlavních variant a zdůvodnění volby předloženého řešení z hlediska vlivů na životní prostředí, což je v rozporu s požadavky zákona. **Není tedy možné posoudit, zda byla vybrána varianta s nejmenšími dopady na území a na obyvatele.**

V případě kumulace vlivů se dokument omezuje na výčet souvisejících staveb, ale neposkytuje popis ani předběžné hodnocení jejich společných dopadů. Tyto skutečnosti je přitom nutné identifikovat již v této fázi, aby bylo možné v dokumentaci EIA provést odpovídající analýzy.

Další chybějící oblastí jsou odhady spotřeby stavebních materiálů, energetické bilance či vyčíslení uhlíkové stopy, nezbytné pro posouzení udržitelnosti projektu a jeho přínosu z hlediska ochrany klimatu a zdrojů. Závažné mezery jsou rovněž v hodnocení vlivů na povrchové a podzemní vody, včetně citlivých úseků s tunely a přeložkami vodních toků.

Obdobně neúplné je hodnocení vlivů na přírodu – zejména v části věnované migraci živočichů a riziku kolizí s ptáky a netopýry. Hodnocení je metodicky neúplné, nepřezkoumatelné a neobsahuje návrhy účinných opatření.

Konečně je nutné uvést, že oznámení neobsahuje kompletní přehled obtíží a nejistot. To znemožňuje pochopit limity předložených údajů a rizika, která mohou ovlivnit další fáze hodnocení.

Z výše uvedených důvodů nelze oznámení považovat za podklad, který by v plném rozsahu plnil svou funkci. Dokumentace EIA bude muset chybějící informace doplnit a stávající i nově zpracované podklady vyhodnotit způsobem, který umožní naplnění účelu procesu EIA – tedy poskytnout objektivní, přehledný a dostatečný základ pro rozhodování o záměru.

Posouzení vlivů na životní prostředí u tak rozsáhlého a složitého projektu je náročné nejen odborně a organizačně, ale i vzhledem k obecným omezením systému, kdy je odborný podklad pořizován v prostředí střetu zájmů – oznamovatel je zároveň objednatelem dokumentace EIA. Právě proto je důležité, aby byla dokumentace EIA zpracována maximálně transparentně a s využitím všech dostupných odborných podkladů a metodik.

Je třeba mít na paměti, že jde o jeden z nejvýznamnějších infrastrukturních projektů v České republice, jehož důsledky ovlivní životní prostředí a kvalitu života obyvatel dotčeného území na mnoho generací. Proto věřím, že tým zpracovatelů i oznamovatel budou tento příspěvek do diskuse o vlivech projektu vnímat jako věcný a nestranný odborný názor.

Doplňující informace k vymezení koridoru vysokorychlostní tratě v územně plánovací dokumentaci Středočeského kraje

Středočeský kraj vydal Aktualizaci č. 9 Zásad územního rozvoje Středočeského kraje (dále „A9 ZÚR SK“), která nabyla účinnosti dne 26. 11. 2024, a která na území Středočeského kraje vymezuje závazný koridor pro vysokorychlostní železnici (dále „VRT“) na úseku VRT RS 1 Praha-Brno.

K návrhu koncepce A9 ZÚR SK bylo vydáno stanovisko Ministerstva životního prostředí ze dne 30. 8. 2024, č. j. MZP/2024/710/3807, podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, kterému předcházela proces SEA (dostupné též na portálu CENIA v informačním systému SEA, kód MZP021J).

Podle informací poskytnutých objednatelem je A9 ZÚR SK, která vymezuje závazné koridory pro předmětný záměr VRT, v současnosti předmětem žalobního návrhu ze dne 9. 9. 2025 na její zrušení podle ust. § 101a a násl. zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního. Řízení je vedeno u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 37 A 74/2025. V rámci uvedeného žalobního návrhu skupina dotčených obcí mimo jiné rozporuje zamítnutí svých námitek k negativním vlivům VRT v A9 ZÚR SK a tyto námitky znovu uplatňuje před správním soudem.

Dle sdělení objednatele uplatnila v rámci pořizování A9 ZÚR SK řada dotčených obcí množství konkrétních námitek týkajících se vlivů VRT na životní prostředí a veřejné zdraví. Prakticky všechny tyto námitky byly zamítnuty s odkazem na měřítko ZÚR, s tím, že namítané problémy budou řešeny až v navazujících povolovacích procesech v rámci projektové přípravy stavby VRT. Jedním z těchto procesů je EIA. Jak je dokladováno v tomto podkladu, oznámení – jako první krok procesu EIA – řadu potenciálně významných vlivů na životní prostředí a obyvatele neřeší.

Přílohy (související samostatné odborné podklady):

Šnajdr, K. (2025): Akustické posouzení hlukové studie pro záměr: „RS 1 VRT Praha - Běchovice – Poříčany - Světlá nad Sázavou“. Ing. Josef Drahot, J*D*S Životní prostředí - sekce hluku, Kněževes u Prahy

Exner, M., Jakoubek, M. (2025): Odborné vyjádření znalce k navrženému vodohospodářskému řešení záměru „RS 1 VRT Praha – Běchovice – Poříčany – Světlá nad Sázavou“. VHS Projekt, s.r.o., Nelahozeves